ДЕРЖАВНЕ АГЕНТСТВО ЛІСОВИХ РЕСУРСІВ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНЕ СПЕЦІАЛІЗОВАНЕ ГОСПОДАРСЬКЕ ПІДПРИЄМСТВО
«ЛІСИ УКРАЇНИ» (ДП «ЛІСИ УКРАЇНИ»)
ФІЛІЯ «ПОЛІСЬКИЙ ЛІСОВИЙ ОФІС»

ВИСОЦЬКЕ НАДЛІСНИЦТВО
вул. Містечкова, 31, с. Висоцьк, Рівненської області
тел.: +38 (03658) 6-02-12, vysotske.lg@e-forest.gov.ua, dpvllis@gmail.com

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Директора
Філія «Поліський лісовий офіс»
ДП «Ліси України»

_____ Віталій КОШМАК
«_31_» _грудня_ 2025 р.

ЗВІТ
за результатами післяпроєктного моніторингу впливу планованої діяльності на довкілля Філії «Поліський лісовий офіс» ДП «Ліси України» (Висоцького надлісництва)

у відповідності до Висновків з оцінки впливу на довкілля планової діяльності: № 21/01-20216168064/1 «Спеціальне використання лісових ресурсів у порядку проведення рубок головного користування та суцільних санітарних рубок. Суцільні рубки головного використання – площа 157,0 га щорічно, суцільні санітарні рубки – площа 108,7 га щорічно. Сарненський район (раніше Дубровицький район), Рівненська область» (ДП «Висоцьке ЛГ») та № 21/01-20216248129/1 «Спеціальне використання лісових ресурсів шляхом проведення суцільних рубок та суцільних санітарних рубок (рубки головного користування на площі 204,7 га щорічно, суцільний санітарні рубки 59,9 га щорічно» (ДП «Зарічанське ЛГ»)

Начальник Висоцького надлісництва
Філія «Поліський лісовий офіс»
ДП «Ліси України»

Михайло САЛІВОНИК

Висоцьк – 2025

УДК 630*11

Державне агентство лісових ресурсів України
Національна академія наук України
Український ордена «Знак Пошани» науково-дослідний інститут
лісового господарства та агролісомеліорації ім. Г. М. Висоцького

ПОЛІСЬКИЙ ФІЛІАЛ УКРАЇНСЬКОГО ОРДЕНА «ЗНАК ПОШАНИ»
НАУКОВО-ДОСЛІДНОГО ІНСТИТУТУ ЛІСОВОГО ГОСПОДАРСТВА ТА
АГРОЛІСОМЕЛІОРАЦІЇ ім. Г. М. ВИСОЦЬКОГО
(Поліський філіал УкрНДІЛГА)

10004, с. Довжик, вул. Нескорених, 2, телефон: +380959455800
Житомирський р-н, Житомирська обл. e-mail: polysskiy_branch@ukr.net

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Директор Поліського філіалу УкрНДІЛГА,
канд. с.-г. наук, с. н. с.
_____ В. В. Шевчук
«_31_» __грудня__ 2025 р.

ЗВІТ
про науково-дослідну роботу за темою №02.03/2025:
«Проведення післяпроектного моніторингу щодо спеціального використання лісових ресурсів у порядку проведення рубок головного користування (суцільних рубок) та суцільних санітарних рубок на території Філії «Поліський лісовий офіс» ДП «Ліси України» (Висоцьке надлісництво)
за 2025 рік
(частина І)

Керівник НДР:
старший науковий співробітник
канд. с.-г. наук, с. н. с. *В. В. Шевчук*

Житомирська область, с. Довжик, 2025

ВИКОНАВЦІ ПІСЛЯПРОЕКТНОГО МОНІТОРИНГУ

Старший науковий співробітник, канд. с.-г. наук, с. н. с.	В. В. Шевчук
Старший науковий співробітник, канд. с.-г. наук	О. В. Жуковський
Старший науковий співробітник, канд. с.-г. наук, доцент	Т. В. Курбет
Інженер лісового господарства	Д. С. Юхневич
Інженер лісових культур	С. О. Костючек
Лісничий Більського лісництва	С. І. Жакун
Помічник лісничого Висоцького лісництва	М. І. Карпінський
Лісничий Вичівського лісництва	М. М. Хмарук
Лісничий Жаденського лісництва	І. Ф. Сєдов
Лісничий Золотинського лісництва	С. Г. Чудік
Лісничий Локницького лісництва	В. М. Шах
Лісничий Людинського лісництва	В. Г. Чудік
Лісничий Миляцького лісництва	І. Ф. Сєдов
Лісничий Мутвицького лісництва	В. Г. Чугай
Лісничий Олександрівського лісництва	С. С. Галушко
Лісничий Острівського лісництва	Р. Л. Ташлікович
Лісничий Річицького лісництва	В. С. Сальніков
Лісничий Дібрівського лісництва	С. С. Галушко
Лісничий Сварицевицького лісництва	Р. М. Мойсієвич

РЕФЕРАТ

Мета роботи: дослідити поширення рідкісних видів флори і фауни, рідкісних оселищ на ділянках планової діяльності на території Висоцького надлісництва філії «Поліський лісовий офіс» ДП «Ліси України».

Методика досліджень: методи лісової таксації, лісознавства, лісівництва, лісової типології, фітоценології, ботаніки, зоології, екології, созології.

Результати НДР будуть використані у практичній діяльності Висоцького надлісництва філії «Поліський лісовий офіс» ДП «Ліси України», зокрема по збереженню та відновленню цільових об'єктів моніторингу.

КЛЮЧОВІ СЛОВА: ПІСЛЯПРОЕКТНИЙ МОНІТОРИНГ, ВИСОЦЬКОГО НАДЛІСНИЦТВА, ФІЛІЯ «ПОЛІСЬКИЙ ЛІСОВИЙ ОФІС», ДП «ЛІСИ УКРАЇНИ», БІОТОП, ФІТОЦЕНОЗ, РІДКІСНІ ВИДИ ФЛОРИ І ФАУНИ, РІДКІСНІ ОСЕЛИЩА, РУБКИ ГОЛОВНОГО КОРИСТУВАННЯ, ЛІСОВІДНОВЛЕННЯ.

ВСТУП

Дослідження є черговим етапом післяпроектного моніторингу цільових об'єктів планової діяльності на території Висоцького надлісництва філії «Поліський лісовий офіс» ДП «Ліси України», який здійснюється у відповідності до Висновків з ОВД № 21/01-20216168064/1 від 03.02.2022 р. (ДП «Висоцьке ЛГ») та № 21/01-20216248129/1 від 24.12.2021 р. (ДП «Зарічненське ЛГ»). У процесі реформування лісового господарства, ДП «Висоцьке ЛГ» та ДП «Зарічненське ЛГ» були ліквідовані і на їхній базі створена Висоцьке надлісництво філія «Поліський лісовий офіс» ДП «Ліси України». Моніторинг виконано у 2025 р. на основі натурного обстеження і дослідження ділянок планової діяльності (рубки головного користування). Програма робіт визначалася Планом післяпроектного моніторингу, погодженим Міністерством захисту довкілля та природних ресурсів України.

Головним завданням післяпроектного моніторингу флори, фауни і біорізноманіття було отримати перед проведенням планової діяльності актуальні дані про цільові об'єкти у виділах/частинах виділів, призначених під рубки головного користування у поточному році.

Згідно з вимогами оцінки впливу на довкілля, планова діяльність здійснюється з першочерговим врахуванням інтересів збереження видів рослин і тварин, включених до додатку 1 Резолюції № 6 (1998) Бернської конвенції, а також до додатків самої Конвенції, та типів природних оселищ (біотопів) з додатку 1 Резолюції № 4 (1996) Бернської конвенції, інших зразків природних оселищ (біотопів), їхніх комплексів, які повинні охоронятися згідно з Habitat Directive, середовищ існування для мігруючих видів тварин. Бернська Конвенція – Конвенція про охорону дикої флори та фауни і природних середовищ існування у Європі (Берн, 19 вересня 1979 р.). Далі у цьому документі – Бернська Конвенція.

Для виділів/частин виділів, де зареєстровано рідкісні види та оселища, на основі експертної оцінки та з урахуванням статей 39, 40 Закону України «Про рослинний світ», статей 39, 40 Закону України «Про тваринний світ», визначено необхідний режим збереження та, за потреби, запропоновано заходи для збереження цільових об'єктів.

Допустимість або недопустимість планової діяльності у зазначених виділах визначали відповідно до вимог щодо режиму збереження популяцій, встановлених в останньому виданні Червоної книги України, а для інших видів та для типів природних оселищ (біотопів) та оселищ видів керувалися експертними оцінками.

Термін «біологічне різноманіття» (біорізноманіття) у даному звіті вживається у визначенні Конвенції про охорону біологічного різноманіття від 1992 р., ратифікованої Законом № 257/94-ВР від 29.11.1994 р.

1. МЕТОДИКА ПІСЛЯПРОЕКТНОГО МОНІТОРИНГУ

1.1. Перелік цільових об'єктів, що підлягають моніторингу на території, де планується проведення планової діяльності

1. Види фауни і флори, зазначені у додатку 1 Резолюції 6 (1998) Бернської Конвенції, а також у додатках до самої Конвенції. Для тварин враховуються осілі види, види, які розмножуються на даній території, залітні, кочові (мігруючі), рідкісні види, види на межі ареалу.

2. Природні середовища існування видів флори і фауни: місця зростання, розмноження, годівлі, полювання, водопою, зимівлі, ночівлі (наприклад, для кажанів), линьки, міграції, житло/хатки і природні схованки.

3. Типи природних оселищ (біотопів) з додатку 1 Резолюції 4 (1996) Бернської Конвенції.

4. Об'єкти Червоної книги України [3, 4, 16, 17] та Зеленої книги України [5].

Переліки видів фауни, флори та природних оселищ наведено за документами:

1. Конвенція про охорону дикої флори та фауни і природних середовищ існування в Європі (*Бернська конвенція*)[1].
2. Резолюція № 6 (1998) Постійного комітету Бернської конвенції «Про перелік видів, щодо потребують спеціальних заходів на їх збереження» з додатками.
3. Резолюція № 4 (1996) Постійного комітету Бернської конвенції «Про зникаючі природні середовища (оселища), що потребують спеціальних заходів для їх збереження» з додатком 1.

Ідентифікацію типів природних оселищ (біотопів) проводять, користуючись довідниками:

- Національний каталог біотопів України [2];
- Тлумачний посібник оселищ Резолюції № 4 Бернської Конвенції, що знаходяться під загрозою і потребують спеціальних заходів охорони [8].

У випадку, коли біотоп на плановані ділянці РГК або у виділах її оточення у радіусі 100 м є звичайним, для цих ділянок допускається наведення типу лісу за лісовпорядними даними та рослинної асоціації за домінантною класифікацією [9, 10, 11].

1.2. Періодичність та головні завдання моніторингу біорізноманіття та біотопів

На території надлісництва зростають як хвойні, мішані та листяні ліси бореального типу, так і широколистяні ліси. Тому моніторинг біорізноманіття проведено у два терміни: з 20 квітня до 20 травня та з 10 червня до 20 липня поточного року. Дані терміни цілком забезпечують повне виявлення цільових об'єктів – видового складу рослинного світу, гніздових видів птахів, ссавців, комах тощо.

Завданнями моніторингу були: отримання дані про цільові об'єкти на ділянках, запланованих під планову діяльність; розробка плану заходів, визначених режимів збереження цільових об'єктів біорізноманіття та обмежень, внесення змін і доповнень. Для цього використано такі документи: Explanatory Notes and Guide lines for the period 2013-2018.Part 1: The Report Format Field-By-Field Guidance [12]; https://www.coe.int/en/web/bern-convention/emerald-network [7]; Національний каталог біотопів України [2]; Тлумачний посібник оселищ Резолюції № 4 Бернської Конвенції, що знаходяться під загрозою і потребують спеціальних заходів охорони [8].

1.3. Показники, які досліджуються у цільових об'єктів на видовому рівні

Для всіх виявлених цільових об'єктів флори і фауни наводиться їх коротка характеристика. Вона включає такі показники:

1. Назву виду.
2. Квартал, виділ.
3. Автора знахідки, дату.

4. Коротку характеристику виявленої популяції.
5. Статус збереження виду.
6. Перспективи збереження виду.
7. Головні загрози.
8. Заходи, які будуть вжиті для збереження виду та його оселища при проведенні планової діяльності.

Статус збереження

Статус збереження – це загальна оцінка стану популяцій певного виду тварин/рослин або типу природних оселищ (біотопів). Оцінюють за двома критеріями:

1. Наскільки добре збережені на території лісокористування природні середовища існування виду (місця для жител і схованок, для зимівлі, гніздування/ розмноження/виведення потомства, місця годівлі/полювання, коридори для міграцій/вільних пересувань по території). При цьому враховують як загальну площу придатних середовищ існування, так і ступінь збереженості їхніх природних рис, важливих для існування певного виду тварин/рослин.

2. Здатність популяцій до відновлення, наприклад, до самовідновлення, у разі припинення факторів порушень і турбування, або до відновлення за допомогою спеціальних, технічно доступних та економічно виправданих заходів і технологій.

Загальну екологічну оцінку статусу збереження виду тварин/рослин подають з використанням Explanatory Notes and Guide lines for the period 2013-2018. Part 1: there port for matfield-by-fieldguidance [12]. Статус збереження оцінюється за трибальною шкалою: сприятливий, несприятливий та невизначений.

Перспективи збереження

Перспективи збереження виду оцінюють у довготривалій перспективі і за сукупністю даних про вид, а саме:

1) зайнята площа або ареал, площі популяцій;

2) розміри і динаміка популяцій;

3) площі і якість природних середовищ існування для виду тварин або рослин (оселищ виду).

Рекомендована шкала відносної оцінки: а – перспективи хороші (сприятливі); б – несприятливі і неадекватні (для збереження виду); в – погані (дуже несприятливі); г – невідомо або не можливо встановити.

Перспективи збереження враховуються в оцінці статусу збереження. Статус збереження не може оцінюватися як сприятливий, якщо перспективи збереження не можна оцінити наступним чином: динаміка популяцій конкретного виду тварин/рослин показує, що вид здатен до самопідтримання в довготривалій перспективі як життєздатний компонент у його природних середовищах існування; природний ареал виду не скорочується і ймовірно не почне скорочуватися у найближчому майбутньому (12 і більше років); в даний час зберігаються і ймовірно продовжать існувати достатні за площами/розмірами природні середовища існування (оселища виду) для збереження його популяцій у довготривалій перспективі.

Головні порушуючі фактори і загрози

Головні порушуючі фактори – це несприятливі впливи на популяцію/популяції, що були зареєстровані за період досліджень або на час проведення обстежень. Загрози – це майбутні прогнозовані несприятливі впливи, що очікуються у найближчі 6-12 років і впливатимуть у довготривалій перспективі на життєздатність популяцій або якість їхніх природних середовищ існування. Враховують порушуючі фактори і загрози власне для виду тварин/рослин і для його природних середовищ існування (оселищ виду). Користуються переліком порушуючих факторів і загроз, прийнятим для моніторингу і звітності для мережі

NATURA2000 ЄС.

Доступ до переліків: через сайт www.coe.int за запитом «List of pressures and threats under the Resolution No.8 (2012)», або через веб-сторінку Reference portal for reporting under Article 17 of the Habitats Directive за пошуком «List of pressures and threats» [6, 12].

При цьому, перелік найвищих категорій загроз наступний:

A – сільське господарство;

B – лісове господарство;

C – видобування корисних копалин;

D – енергетика (виробництво енергії) та пов'язана з цим інфраструктура;

E – будівництво транспортної інфраструктури та власне транспорт;

F – житлова, виробнича, промислова забудова, території та забудова, пов'язані з масовим відпочинком;

G – використання та вирощування біоресурсів (інше, ніж сільське господарство та лісове господарство);

H – порушення, спричинені втручанням людини (військові дії, заходи з цивільного захисту, протиаварійні заходи тощо);

I – чужинні види живих організмів, види, що важко піддаються контролю;

J – забруднення різного роду;

K – зміни природних середовищ існування, викликані людською діяльністю;

L – природні процеси (за винятком катастрофічних);

M – природні катастрофи;

N – зміна клімату;

X – порушуючі фактори і загрози невідомі або не встановлені.

Кожен з порушуючих факторів та загроз рекомендується оцінювати за ступенем впливу, користуючись наступною шкалою:

В – високий: вплив значний, прямий, на значній площі, є однією з головних причин значного скорочення площі або розміру популяцій або погіршення їхніх середовищ існування, або вплив перешкоджає відновленню популяцій або їхніх середовищ існування до сприятливого стану;

П – помірний: вплив помірної сили, прямий або переважно опосередкований, поширюється на середню за площею територію (фактори і загрози слабкої дії не повинні включатися до переліку головних порушуючи факторів і загроз).

Заходи для збереження/відновлення

Сюди належать необхідні заходи, які вже здійснюються, та заходи, які необхідно здійснювати для підтримання і відновлення популяцій (або природних оселищ) до сприятливого статусу збереження.

Застосовано такі ступені оцінки:

a – сновні найбільш вагомі заходи вже відомі, але ще не застосовуються;

b – основні найбільш вагомі заходи вже застосовуються.

Користуються переліком природоохоронних заходів, прийнятим для моніторингу і звітності для мережі NATURA2000 ЄС.

Доступ до переліку: через сайт www.coe.int за запитом «List of conservation measures under the Resolution No.8 (2012)», або через веб-сторінку Reference portal for reporting under Article 17 of the Habitats Directive за пошуком «List of conservation measures»; Explanatory Notes and Guide lines for the period 2013-2018 – Part 1: there port for matfield-by-fiel dguidance, Annex B. Доступ через веб-сайт www.coe.int на сторінці «Reference Portal for the Reporting under Resolution No.8»; Explanatory Notes and Guide lines for the period 2013-2018 – Part 2: Definitions and Methods, Розділ 1. Доступ через веб-сайт www.coe.int на сторінці «Reference Portal for the Reporting under Resolution No.8» [6].

1.4. Показники, які досліджуються у цільових об'єктів – рідкісних природних оселищ (біотопів)

Для рідкісних типів природних оселищ (біотопів) наводять:

1. Лісництво, номери кварталу та виділу та площу (га);

2. Habitat code – умовне позначення типу природних оселищ, згідно з переліком, прийнятим для моніторингу і звітності за Резолюцією 8 (2012) до Бернської конвенції [6]

3. Офіційну назву типу природних оселищ згідно з переліком, прийнятим для моніторингу і звітності за Резолюцією 8 (2012) до БК (доступ через сайт www.coe.int за пошуком «Species and habitats check lists for there porting under Resolution No.8. (2012)».

4. Репрезентативність. Репрезентативність типу природних оселищ означає міру «природності» певного оселища (біотопу) у конкретному локалітеті, ступінь відповідності його (оселища) складу тим рисам і показникам, що вважаються еталонними для даного типу природних оселищ. Оцінюється за наявністю характерних видів рослин у структурі природного оселища. Має 4 ступені:

A – найвища,

B – висока,

C – посередня,

D – найнижча.

Для оцінки репрезентативності певного типу природних оселищ, склад його рослинного покриву порівнюють з характеристиками у довідниках: тлумачний посібник оселищ Резолюції № 4 Бернської Конвенції, що знаходяться під загрозою і потребують спеціальних заходів охорони [8]; Inter pretation Manual of the habitats listedin Resolution No.4 (1996)/ Group of Experts on Protected Areas and Ecological Networks. 2015. Оригінальна версія доступна через eunis.eea.europa.eu [13].

Статус збереження – це загальна оцінка якісного стану певного типу природних оселищ у даному локалітеті, таксаційному виділі.

Відновлення, статус і перспективи збереження певного типу природних оселищ оцінюють за 3-а ступенями оцінки:

A – природне оселище у дуже хорошому стані: структура дуже добре збережена, а перспективи збереження екологічних функцій (екосистемних послуг) – хороші, незалежно від здатності до відновлення;

B – природне оселище у хорошому стані: структура добре або достатньо збережена, перспективи збереження екологічних функцій (екосистемних послуг), хороші, відновлення легке або можливе, рідше – відновлення складне,

C – природне оселище у поганому стані: частково порушена структура, перспективи збереження екологічних функцій (екосистемних послуг) задовільні або несприятливі, відновлення легке або можливе, або відновлення дуже складне чи з певних причин неможливе.

Для оцінки статусу збереження використовують:

1. Explanatory Notes and Guidelines for the period 2013-2018 – Part 1: there port for matfield-by-fiel dguidance, Annex D. Доступ через веб-сайт www.coe.int на сторінці «Reference Portal for the Reporting under Resolution No.8».

2. Explanatory Notes and Guidelines for the period 2013-2018 – Part 2: Definitions and Methods, Розділ 2. Доступ через веб-сайт www.coe.int на сторінці «Reference Portal for the Reporting under Resolution No.8».

2. ОБ'ЄКТИ ПІСЛЯПРОЕКТНОГО МОНІТОРИНГУ

Відповідно до Проекту організації та розвитку лісового господарства Висоцьке надлісництво філії «Поліський лісовий офіс» ДП «Ліси України» (Ірпінь, 2020), у 2026 році, головне користування у надлісництві планується проводити у формі суцільно-лісосічних рубок. У 2025 році проведено обстеження ділянок планованої діяльності згідно зі звітом та Висновками ОВД № 21/01-20216168064/1 та № 21/01-20216248129/1 (211 ділянок 13 лісництв). У таблиці 2.1 наведено таксаційну характеристику ділянок планової діяльності, обстежених у 2025 році.

Таблиця 2.1

Таксаційна характеристика ділянок планової діяльності, обстежених у 2025 році

№ п/п	Номер кварталу	Номер виділу	Площа виділу, га	Склад насадження	Вік, років	Тип лісу	Повнота
Висоцьке лісництво							
1				7Сз2Бп1Ос		В3ДС	0,60
2				7Сз2Бп1Влч+Дз		В3ДС	0,70
3				8Сз2Бп		В4ДС	0,70
4				9Сз1Бп		В3ДС	0,60
5				7Сз2Бп1Влч		А2С	0,60
6				10Сз		В4ДС	0,70
7				8Сз2Бп+Влч+Ос		В4ДС	0,80
8				10Сз+Бп		В3ДС	0,80
9				9Сз1Бп		В4ДС	0,80
10				10Сз+Бп		А2С	0,70
11				10Сз+Бп		А2С	0,70
12				7Сз3Бп		В3ДС	0,60
13				10Сз+Бп		А2С	0,60
Людинське лісництво							
14				7Сз2Ос1Бп		В3ДС	0,50
15				10Сз		В2ДС	0,70
16				9Сз1Бп		А3С	0,60
17				10Сз+Бп		А1С	0,70
18				10Сз+Бп		А3С	0,70
19				7Сз1Бп2Дз+Влч		В4ДС	0,70
20				9Сз1Бп		В3ДС	0,60
21				10Сз+Бп		В2ДС	0,70
22				10Сз		В2ДС	0,70
23				10Сз		А3С	0,60
Золотинське лісництво							
24				8Сз2Бп		В3ДС	0,50
25				10Сз		А2С	0,50
26				9Сз1Бп+Бп+Ялє+Влч		В3ДС	0,50
27				9Сз1Бп		В3ДС	0,60
28				10Сз		А3С	0,40
29				10Сз+Бп+Ос		В3ДС	0,70
30				8Сз1Ос1Бп		В4ДС	0,60
31				7Сз3Бп+Влч		В4ДС	0,60

№ п/п	Номер кварталу	Номер виділу	Площа виділу, га	Склад насадження	Вік, років	Тип лісу	Повнота
32				10Сз+Бп+Влч		В4ДС	0,70
33				7Сз3Бп		А4С	0,70
34				8Сз1Ос1Бп		В3ДС	0,70
35				10Сз		А2С	0,50
36				10Сз		В3ДС	0,70
37				10Сз+Бп		А4С	0,80
38				10Сз		В4ДС	0,60
39				10Сз		В4ДС	0,70
40				10Сз+Бп		В4ДС	0,50
Миляцьке лісництво							
41				8Сз2Бп	86	В4ДС	0,60
42				9Сз1Бп	86	В3ДС	0,60
43				10Сз	101	В3ДС	0,40
44				5Сз3Бп1Влч1Ос	96	В3ДС	0,40
45				9Сз1Бп	81	В3ДС	0,40
46				10Сз+Бп	81	А2С	0,60
47				9Сз1Бп	86	В3ДС	0,40
48				10Сз+Бп	8	А3С	0,40
Жаденське лісництво							
49				10Сз+Бп		В3ДС	0,70
50				10Сз+Бп		А2С	0,60
51				10Сз+Бп		В3ДС	0,70
52				10Сз+Бп		В2ДС	0,70
53				10Сз+Бп		В3ДС	0,70
54				9Сз1Бп		В3ДС	0,70
55				10Сз+Бп		В2ДС	0,60
56				10Сз+Бп		В3ДС	0,60
57				10Сз+Бп		В4ДС	0,60
58				10Сз		А3С	0,70
59				10Сз		А2С	0,60
60				10Сз+Бп		А1С	0,60
61				6Сз2Дз2Бп+Ос		С3ГДС	0,50
Більське лісництво							
62				5Сз3Влч2Бп+Ос		В3ДС	0,50
63				4Сз3Влч2Бп1Ос		С3ГДС	0,40
64				6Сз3Влч1Бп+Дз		В3ДС	0,40
65				5Сз4Влч1Бп+Дз		В3ДС	0,50
66				4Сз3Бп3Влч		В3ДС	0,40
67				5Сз2Бп2Влч1Ос		В4ДС	0,40
68				4Сз4Бп1Влч1Ос		В4ДС	0,70
69				4Сз3Бп1Влч2Дз+Ос		В3ДС	0,40
70				7Сз2Бп1Влч+Ос		В3ДС	0,40
71				7Сз3Бп+Ос		В3ДС	0,50
72				8Сз2Бп		В4ДС	0,60
73				9Сз1Бп		В3ДС	0,60

№ п/п	Номер кварталу	Номер виділу	Площа виділу, га	Склад насадження	Вік, років	Тип лісу	Повнота
74				5Сз2Влч2Бп1Ос		СЗГДС	0,60
75				5Сз4Бп1Влч+Ос		В3ДС	0,70
76				9Сз1Бп+Дз+Ос		В4ДС	0,50
77				9Сз1Дз+Бп		В3ДС	0,50
78.				9Сз1Бп+Ос		В3ДС	0,60
79				10Сз		А2С	0,50
80				9Сз1Бп		В3ДС	0,70
81				6Сз3Бп1Влч+Дз		В3ДС	0,50
82				9Сз1Бп		В3ДС	0,60
83				4Бп4Влч2Сз		В4ДС	0,60
84				7Влч1Сз1Дз1Бп		СЗГДС	0,60
Олександрівське лісництво							
85				10Сз+Бп		В4ДС	0,70
86				7Сз3Бп		А4С	0,60
87				10Сз+Бп		В4ДС	0,60
88				10Сз+Бп		В4ДС	0,60
89				8Сз2Бп+Ос		В4ДС	0,70
90				10Сз		В4ДС	0,70
91				9Сз1Бп		А4С	0,60
92				10Сз+Бп		А2С	0,60
93				10Сз		В3ДС	0,60
94				10Сз		В3ДС	0,70
95				8Сз2Бп		В4ДС	0,60
96				10Сз		А2С	0,50
97				10Сз+Бп		В3ДС	0,70
98				10Сз+Бп		В2ДС	0,60
99				10Сз		В3ДС	0,60
100				9Сз1Бп		В4ДС	0,70
Вичівське лісництво							
101				7Сз2Сз1Бп		В2ДС	0,70
102				7Сз3Бп+Ос+Влч		В3ДС	0,60
103				8Сз1Дз1Бп		В2ДС	0,60
104				9Сз1Бп+Дз		В4ДС	0,50
105				10Сз		А2С	0,60
106				9Сз1Бп+Ос+Влч+Дз		В3ДС	0,40
107				1Сз+Бп		В3ДС	0,60
Сварицевицьке лісництво							
108				10Сз+Бп+Ялє		В2ДС	0,70
109				7Сз3Бп		А4С	0,70
110				10Сз+Ялє+Дз		В3ДС	0,70
111				10Сз		А2С	0,40
112				7Ялє1Гз1Бп1Дз		СЗГСЯ	0,70
113				7Ялє1Сз1Бп1Влч		С4ГДС	0,70
114				5Бп2Ос1Ялє1Сз1Влч		С4ГДС	0,70
115				7Бп1Ялє1Сз1Ос		В3ДС	0,70

№ п/п	Номер кварталу	Номер виділу	Площа виділу, га	Склад насадження	Вік, років	Тип лісу	Повнота
116				6Бп3Ялє1Влч+Ос+Дз		С3ГСЯ	0,80
117				5Влч4Бп1Ялє+Гз		С4ВЛЧ	0,70
118				5Влч4Бп1Ялє+Гз		С4ВЛЧ	0,70
119				5Влч3Бп2Ялє		С4ВЛЧ	0,80
120				7Влч1Бп2Ялє		С4ВЛЧ	0,60
Локницьке лісництво							
121				9Сз1Бп+Дз		В3ДС	0,60
122				9Сз1Бп		В2ДС	0,60
123				6Сз3Бп1Дз		В3ДС	0,60
124				8Сз1Бп1Дз		В3ДС	0,60
125				10Сз		А3С	0,60
126				10Сз+Бп+Дз		В3ДС	0,70
127				4Сз4Бп2Влч		В3ДС	0,60
128				6Бп2Сз2Влч+Ос+Дз		В3ДС	0,50
129				6Сз2Дз2Влч		В3ДС	0,50
130				10Сз+Бп		В2ДС	0,60
131				7Сз2Бп1Ос		В3ДС	0,50
132				8Сз1Бп1Ос+Дз		В3ДС	0,60
133				9Сз1Бп		В2ДС	0,50
134				10Сз+Бп		В3ДС	0,60
135				8Сз2Бп+Дз		В3ДС	0,60
136				9Сз1Бп+Дз+Ос		В3ДС	0,70
137				10Сз+Бп		В3ДС	0,70
138				10Сз+Бп		В3ДС	0,60
139				7Сз2Влч1Бп		С3ГД	0,60
140				7Бп2Ос1Влч+Сз+Гз		С3ГД	0,60
141				9Сз1Бп+Ос		В3ДС	0,50
142				6Бп2Ос1Сз1Дз		В3ДС	0,60
143				10Сз+Бп		В2ДС	0,60
144				10Сз+Бп		В3ДС	0,60
145				10Сз+Бп		В3ДС	0,60
146				9Сз1Бп+Дз		В3ДС	0,60
147				5Сз2Дз2Ос1Бп+Влч		С3ГД	0,60
148				10Сз+Бп+Дз		В3ДС	0,50
149				8Сз2Бп+Дз		В3ДС	0,60
150				8Сз1Бп1Ос+Дз		В3ДС	0,60
151				8Сз2Бп+Ос		В3ДС	0,60
152				10Сз+Бп		В2ДС	0,60
153				10Влч+Бп		С4ВЛЧ	0,70
154				9Влч1Бп+Сз		С4ВЛЧ	0,70
155				10Влч		С4ВЛЧ	0,59
Мутвицьке лісництво							
156				6Дз4Гз+Бп		С3ГДС	0,50
157				10Бп+Ос+Дз+Гз		С3ГДС	0,60
158				5Бп3Ос1Влч1Гз+Яз+Дз		С3ГДС	0,60

№ п/п	Номер кварталу	Номер виділу	Площа виділу, га	Склад насадження	Вік, років	Тип лісу	Повнота
159				4Ос3Бп2Гз1Дз+Влч		С3ГДС	0,65
160				4Сз2Дз2Бп2Влч		В3ДС	0,50
161				6Сз2Ос2Дз+Гз		С3ГДС	0,45
162				6Сз4Бп+Дз		С4ГДС	0,75
163				7Влч3Бп		С3ГДС	0,60
164				10Влч+Бп+Сз		С4ГДС	0,70
165				7Бп1Ос2Гз+Влч+Дз		С3ГДС	0,60
166				7Бп1Гз2Дз+Сз		С3ГДС	0,60
167				6Дз3Гз1Ос+Сз		С3ГДС	0,60
168				6Бп2Ос1Дз1Сз+Гз		С3ГДС	0,55
169				10Влч+Бп		С4ГДС	0,70
170				7Ос2Бп1Влч+Гз+Дз		С3ГДС	0,60
171				6Влч2Бп2Ос+Дз+Гз		С3ГДС	0,70
172				8Бп2Ос+Дз		С3ГДС	0,65
173				6Влч2Ос1Бп1Дз+Лпд+Гз+Яз		С3ГД	0,60
174				7Бп3Ос+Дз+Клг+Яз+Гз+Лпд		С3ГД	0,65
175				6Бп2Ос2Гз+Клг		С3ГДС	0,70
176				4Дз2Сз3Бп1Ос+Гз		С3ГДС	0,60
Річицьке лісництво							
177				10Сз		А2С	0,60
178				7Сз3Бп+Ос+Влч+Дз		В3ДС	0,40
179				8Сз2Бп		В2ДС	0,50
180				10Сз+Бп		А2С	0,50
181				7Сз2Бп1Дз		С3ГДС	0,40
182				9Сз1Дз+Бп		В2ДС	0,50
183				10Сз+Бп		В4ДС	0,70
184				9Влч1Бп+Яз		С4ВЛЧ	0,60
185				7Влч2Дз1Бп		С4ВЛЧ	0,70
186				9Влч1Бп+Сз		С4ВЛЧ	0,60
187				9Влч1Бп+Сз		С4ВЛЧ	0,50
188				8Влч2Бп		С4ВЛЧ	0,70
189				9Влч1Бп+Ос+Дз		С4ВЛЧ	0,60
190				6Влч4Бп+Сз+Ос		С4ВЛЧ	0,60
191				8Бп1Дз1Сз		С3ГДС	0,50
192				7Бп2Сз1Ос+Влч+Дз		В3ДС	0,60
193				10Бп+Ос+Дз+Сз		С3ГДС	0,70
194				6Бп2Сз1Дз1Ос		В2ДС	0,70
195				7Бп2Ос1Дз+Влч+Сз		С3ГДС	0,70
Острівське лісництво							
196				8Влч2Бп+Ос+Сз+Гз		С4ГДС	0,70
197				5Бп1Ос2Дз2Гз+Влч+Клг		С3ГД	0,55
198				6Бп1Ос1Дз1Гз1Влч		С3ГД	0,60
199				10Влч+Бп		С4ВЛЧ	0,60
200				8Влч2Бп		С3ГД	0,70
201				6Влч3Бп1Ос		С4ВЛЧ	0,70

№ п/п	Номер кварталу	Номер виділу	Площа виділу, га	Склад насадження	Вік, років	Тип лісу	Повнота
202				10Влч		С4ВЛЧ	0,60
203				4Бп2Ос3Гз1Дз		С3ГД	0,60
204				6Влч4Бп		С3ГДС	0,70
205				6Влч4Бп+Сз		С4ВЛЧ	0,70
206				6Бп1Дз1Гз1Ос1Влч+Сз		С3ГДС	0,60
207				10Влч		С4ВЛЧ	0,55
208				3Гз2Дз3Бп2Влч		С3ГД	0,65
209				4Влч4Бп1Ос1Дз+Брс+Гз		С4ВЛЧ	0,65
210				4Сз4Бп1Дз1Ос		В2ДС	0,40
211				10Сз		В3ДС	0,70

3. РЕЗУЛЬТАТИ ПІСЛЯПРОЕКТНОГО МОНІТОРИНГУ ВИСОЦЬКОГО НАДЛІСНИЦТВА ФІЛІЇ «ПОЛІСЬКИЙ ЛІСОВИЙ ОФІС» ДП «ЛІСИ УКРАЇНИ» (ВИСНОВОК ОВД № 21/01-20216168064/1)

3.1. Планова діяльність Висоцького надлісництва філії «Поліський фісовий офіс» ДП «Ліси України»

3.1.1. Характеристика ділянок планової діяльності, обстежених у 2025 р.

Результати чергового етапу післяпроектного моніторингу ділянок планової діяльності, обстежених у 2025 у році, у формі таблиці 3.1. У таблиці наведено біотопи та види рослин та тварин, які захищаються Червоною книгою України (ЧКУ) (Накази Мінловкілля, 2021), Резолюцією Бернської конвенції (РБК) та Європейським червоним списком (ЄЧС). Біотопи подаються за Національним каталогом біотопів України з відповідними номерами і назвами. Ідентифіковані рідкісні біотопи виділено сірим кольором.

Таблиця 3.1

Характеристика ділянок планової діяльності, обстежених у 2025 році

№ п/п	Номер кварталу	Номер виділу	Номер та назва біотопу (оселища) за Національним каталогом біотопів України	Види тварин та рослин під захистом ЧКУ, РБК і ЄЧС
Висоцьке лісництво				
1			Д2.2.2 Ацидофільні свіжі та вологі ліси сосни звичайної	-
2			Д2.2.2 Ацидофільні свіжі та вологі ліси сосни звичайної	-
3			Д2.2.3 Сирі ліси сосни звичайної	-
4			Д2.2.2 Ацидофільні свіжі та вологі ліси сосни звичайної	-
5			Д2.2.2 Ацидофільні свіжі та вологі ліси сосни звичайної	-
6			Д2.2.3 Сирі ліси сосни звичайної	-
7			Д2.2.3 Сирі ліси сосни звичайної	-
8			Д2.2.2 Ацидофільні свіжі та вологі ліси сосни звичайної	-
9			Д2.2.3 Сирі ліси сосни звичайної	-
10			Д2.2.2 Ацидофільні свіжі та вологі ліси сосни звичайної	-
11			Д2.2.2 Ацидофільні свіжі та вологі ліси сосни звичайної	-
12			Д2.2.2 Ацидофільні свіжі та вологі ліси сосни звичайної	-
13			Д2.2.2 Ацидофільні свіжі та вологі ліси сосни звичайної	-
Людинське лісництво				
1			Д2.2.2 Ацидофільні свіжі та вологі ліси сосни звичайної	-
2			Д2.2.2 Ацидофільні свіжі та вологі ліси сосни звичайної	-

№ п/п	Номер кварталу	Номер виділу	Номер та назва біотопу (оселища) за Національним каталогом біотопів України	Види тварин та рослин під захистом ЧКУ, РБК і ЄЧС
3			Д2.2.2 Ацидофільні свіжі та вологі ліси сосни звичайної	-
4			Д2.2.2 Ацидофільні свіжі та вологі ліси сосни звичайної	-
5			Д2.2.2 Ацидофільні свіжі та вологі ліси сосни звичайної	-
6			Д2.2.3 Сирі ліси сосни звичайної	-
7			Д2.2.2 Ацидофільні свіжі та вологі ліси сосни звичайної	-
8			Д2.2.2 Ацидофільні свіжі та вологі ліси сосни звичайної	-
9			Д2.2.2 Ацидофільні свіжі та вологі ліси сосни звичайної	-
10			Д2.2.2 Ацидофільні свіжі та вологі ліси сосни звичайної	-
Золотинське лісництво				
1			Д2.2.2 Ацидофільні свіжі та вологі ліси сосни звичайної	-
2			Д2.2.2 Ацидофільні свіжі та вологі ліси сосни звичайної	-
3			Д2.2.2 Ацидофільні свіжі та вологі ліси сосни звичайної	-
4			Д2.2.2 Ацидофільні свіжі та вологі ліси сосни звичайної	-
5			Д2.2.2 Ацидофільні свіжі та вологі ліси сосни звичайної	-
6			Д2.2.2 Ацидофільні свіжі та вологі ліси сосни звичайної	-
7			Д2.2.3 Сирі ліси сосни звичайної	-
8			Д2.2.3 Сирі ліси сосни звичайної	-
9			Д2.2.3 Сирі ліси сосни звичайної	-
10			Д2.2.3 Сирі ліси сосни звичайної	-
11			Д2.2.2 Ацидофільні свіжі та вологі ліси сосни звичайної	-
12			Д2.2.2 Ацидофільні свіжі та вологі ліси сосни звичайної	-
13			Д2.2.2 Ацидофільні свіжі та вологі ліси сосни звичайної	-
14			Д2.2.3 Сирі ліси сосни звичайної	-
15			Д2.2.3 Сирі ліси сосни звичайної	-
16			Д2.2.3 Сирі ліси сосни звичайної	-
17			Д2.2.3 Сирі ліси сосни звичайної	-
Миляцьке лісництво				
1			Д2.2.3 Сирі ліси сосни звичайної	-

№ п/п	Номер кварталу	Номер виділу	Номер та назва біотопу (оселища) за Національним каталогом біотопів України	Види тварин та рослин під захистом ЧКУ, РБК і ЄЧС
2			Д2.2.2 Ацидофільні свіжі та вологі ліси сосни звичайної	-
3			Д2.2.2 Ацидофільні свіжі та вологі ліси сосни звичайної	-
4			Д2.2.2 Ацидофільні свіжі та вологі ліси сосни звичайної	-
5			Д2.2.2 Ацидофільні свіжі та вологі ліси сосни звичайної	-
6			Д2.2.2 Ацидофільні свіжі та вологі ліси сосни звичайної	-
7			Д2.2.2 Ацидофільні свіжі та вологі ліси сосни звичайної	-
8			Д2.2.2 Ацидофільні свіжі та вологі ліси сосни звичайної	-
Жаденське лісництво				
1			Д2.2.2 Ацидофільні свіжі та вологі ліси сосни звичайної	-
2			Д2.2.2 Ацидофільні свіжі та вологі ліси сосни звичайної	-
3			Д2.2.2 Ацидофільні свіжі та вологі ліси сосни звичайної	-
4			Д2.2.2 Ацидофільні свіжі та вологі ліси сосни звичайної	-
5			Д2.2.2 Ацидофільні свіжі та вологі ліси сосни звичайної	-
6			Д2.2.2 Ацидофільні свіжі та вологі ліси сосни звичайної	-
7			Д2.2.2 Ацидофільні свіжі та вологі ліси сосни звичайної	-
8			Д2.2.2 Ацидофільні свіжі та вологі ліси сосни звичайної	-
9			Д2.2.3 Сирі ліси сосни звичайної	-
10			Д2.2.2 Ацидофільні свіжі та вологі ліси сосни звичайної	-
11			Д2.2.2 Ацидофільні свіжі та вологі ліси сосни звичайної	-
12			Д2.2.2 Ацидофільні свіжі та вологі ліси сосни звичайної	-
13			Д1.5.1 Ацидофільні дубові і сосново-дубові ліси	-
Більське лісництво				
1			Д2.2.2 Ацидофільні свіжі та вологі ліси сосни звичайної	-
2			Д2.6 Антропогенні хвойні ліси	-
3			Д2.2.2 Ацидофільні свіжі та вологі ліси сосни звичайної	-

№ п/п	Номер кварталу	Номер виділу	Номер та назва біотопу (оселища) за Національним каталогом біотопів України	Види тварин та рослин під захистом ЧКУ, РБК і ЄЧС
4			Д2.2.2 Ацидофільні свіжі та вологі ліси сосни звичайної	-
5			Д1.8 Антропогенні широколистяні ліси	-
6			Д2.6 Антропогенні хвойні ліси	-
7			Д1.8 Антропогенні широколистяні ліси	-
8			Д1.8 Антропогенні широколистяні ліси	-
9			Д2.2.2 Ацидофільні свіжі та вологі ліси сосни звичайної	-
10			Д2.2.2 Ацидофільні свіжі та вологі ліси сосни звичайної	-
11			Д2.2.3 Сирі ліси сосни звичайної	-
12			Д2.2.2 Ацидофільні свіжі та вологі ліси сосни звичайної	-
13			Д2.6 Антропогенні хвойні ліси	-
14			Д2.2.2 Ацидофільні свіжі та вологі ліси сосни звичайної	-
15			Д2.2.3 Сирі ліси сосни звичайної	-
16			Д2.2.2 Ацидофільні свіжі та вологі ліси сосни звичайної	-
17			Д2.2.2 Ацидофільні свіжі та вологі ліси сосни звичайної	-
18			Д2.2.2 Ацидофільні свіжі та вологі ліси сосни звичайної	-
19			Д2.2.2 Ацидофільні свіжі та вологі ліси сосни звичайної	-
20			Д2.2.2 Ацидофільні свіжі та вологі ліси сосни звичайної	-
21			Д2.2.2 Ацидофільні свіжі та вологі ліси сосни звичайної	-
22			Д1.5.3 Сирі олігомезотрофні березові ліси	-
23			Д1.6.4 Рівнинні незаболочені ліси вільхи чорної і ясена	-

Кількість і повна назва біотопів за відповідними класифікаційними системами Європи і України наводиться у таблиці 3.2.

Таблиця 3.2

Номенклатура і представництво біотопів у місцях ділянок планової діяльності, обстежених у 2025 році

№ п/п	Біотопи за класифікаційними системами України і Європи	Кількість об'єктів, одиниць
1	**НКБУ:** Д1.5.1 Ацидофільні дубові і сосново-дубові ліси; **EUNIS:** G1.8 Ацидофільні дубові ліси, G4.7 Мішані ацидофільні ліси *Pinus sylvestris – Quercus*.	1

№ п/п	Біотопи за класифікаційними системами України і Європи	Кількість об'єктів, одиниць
2	**НКБУ:** Д1.5.3 Сирі олігомезотрофні березові ліси; **EUNIS:** G1.5 Широколистяні ліси на кислому торфі (G1.51 Сфагнові березові ліси), G4.1. Мішані заболочені ліси.	1
3	**НКБУ:** Д1.6.4 Рівнинні незаболочені ліси вільхи чорної і ясена; **EUNIS:** G1.21 Заплавні періодично мокрі ліси з домінуванням *Alnus* або *Fraxinus*.	1
4	**НКБУ:** Д1.8 Антропогенні широколистяні ліси; **EUNIS:** G1.C Культури широколистяних листопадних дерев виразно неприродного характеру; G4.F Мішані лісові культури; G5.2 Ділянки антропогенного широколистяного листопадного лісу малої площі; G5.5 Ділянки антропогенного мішаного листопадного лісу малої площі.	3
5	**НКБУ:** Д2.2.2 Ацидофільні свіжі та вологі ліси сосни звичайної; **EUNIS:** G3.4 Ліси *Pinus sylvestris* на південь від тайги (G3.42111 Субконтинентальні зеленомохові ліси сосни звичайної; G3.42113 Субконтинентальні молінієві ліси сосни звичайної; G3.42114 Субконтинентальні різнотравні ліси сосни звичайної); G4.4 Мішані ліси *Pinus sylvestris – Betula*; G4.7 Мішані ацидофільні ліси *Pinus sylvestris – Quercus*).	58
6	**НКБУ:** Д2.2.3 Сирі ліси сосни звичайної; **EUNIS:** G3.E Неморальні заболочені хвойні ліси, G4.1 Мішані заболочені ліси.	2
7	**НКБУ:** Д2.2.3 Сирі ліси сосни звичайної; **EUNIS:** G3.E Неморальні заболочені хвойні ліси, G4.1 Мішані заболочені ліси; ***Бериська конвенція:*** *G3.E Неморальні заболочені хвойні ліси*; ***Оселищна Директива:*** *91D0*Оліготрофні та мезотрофні заболочені ліси.*	15
8	**НКБУ:** Д2.6 Антропогенні хвойні ліси; **EUNIS:** G3.F Культури хвойних виразно неприродного характеру; G5.3 Ділянки антропогенного хвойного лісу малої площі; G5.5 Ділянки антропогенного мішаного лісу малої площі	3
Разом:		**84**

Лісові біотопи (за НКБУ) представлені наступними деревними, чагарниковими та трав'яними рослинами, мохами та лишайниками:

Д1.5.1 Ацидофільні дубові і сосново-дубові ліси. Головними деревними видами виступають сосна звичайна та дуб звичайний з домішкою берези повислої, осики та вільхи чорної. Трапляється у підліску крушина ламка та горобина звичайна. Трав'яно-чагарничковий ярус представлений орляком звичайним, молінією голубою, чорницею, веснівкою дволистою, брусницею;

Д1.5.3 Сирі олігомезотрофні березові ліси. Це насадження складаються з берези звичайної, вільхи чорної, сосни звичайної та осики. Підлісок представлений крушиною ламкою та вербою козячою. У живому надгрунтовому покриві переважають молінія голуба, польовиця пагононосна, верес звичайний, осока гостровидна, дикран багатоніжковий, плевроцій Шребера, зозулин льон звичайний, сфагн оманливий, відстовбурчений та Гіргензона;

Д1.6.4 Рівнинні незаболочені ліси вільхи чорної і ясена. Ці насадження представлені вільхою чорною з домішкою берези повислої, сосни звичайної, осики, граба звичайного та дуба звичайного. У підліску наявна крушина ламка, горобина звичайна та верба козяча. До складу живого надґрунтового покриву входять осоки трясучковидна, видовжена, гостровидна і прибережна, комиш лісовий, куничник сірий, вербозілля звичайне, чемериця Лобелієва, веснівка дволиста, плакун верболистий, смовдь болотна, щитник чоловічий, ситник розлогий, кизляк китецевітий, малина звичайна, зозулин льон звичайний та сфагн болотний;

Д1.8 Антропогенні широколистяні ліси. Вони представлені деревостанами з вільхи чорної, берези повислої, граба звичайного та сосни звичайної. У підліску трапляється крушина ламка та горобина звичайна. Живий надґрунтовий покрив представлений молінією голубою, одинарником європейським, веснівкою дволистою, щитником шартрським, польовицею пагононосною, зірочником лісовим, дикраном багатоніжковим, плевроцієм Шребера, зозулиним льоном звичайним;

Д2.2.2 Ацидофільні свіжі та вологі ліси сосни звичайної. Вони представлені наступними деревними видами рослин: сосною звичайною та березою повислою з домішкою дуба звичайного, осики, граба звичайного та вільхи чорної. У підліску зустрічається крушина ламка та горобина звичайна. Живий надґрунтовий покрив складається з чорниці, брусниці, вересу звичайного, молінії голубої, орляка звичайного, дикрану багатоніжкового, плевроцію Шребера, гілокомію блискучого, кладоній дюймової, м'якої, оленячої та струнної;

Д2.2.3 Сирі ліси сосни звичайної. Ці ліси складаються з сосни звичайної або сосни звичайної та берези повислої, також трапляються незначна домішка вільхи чорної та осики. Підлісок представлений крушиною ламкою та вербою козячою. Живий надґрунтовий покрив складається з молінії голубої, багна болотного, буяхів, чорниці, брусниці, вереса звичайного, журавлини болотної, дикрана багатоніжкового, плевроція Шребера, сфагна оманливого, зозулиного льону звичайного;

Д2.6 Антропогенні хвойні ліси. Вони представлені деревостанами з ялини європейської та/або сосни звичайної, вільхи чорної та берези повислої. Підлісок представлений крушиною ламкою та горобиною звичайною. Живий надґрунтовий покрив складається з гілокомію блискучого або чорниці, брусниці, вересу звичайного, молінії голубої, дикрану багатоніжкового, плевроцію Шребера, осоками чорною, видовженою, гострою, сфагнами болотним та оманливим.

У загальному частка типових біотопів на ділянках плавної діяльності становить 82,1 %, а рідкісні лісові біотопи – 17,9 %.

3.1.2. Рідкісні біотопи на ділянках планової діяльності

На основі узагальнення даних характеристик цільових об'єктів встановлено кількість, номенклатуру та інші характеристики лісових рідкісних біотопів у місцях проведення обстеження ділянок планової діяльності у 2025 р. на території Висоцького надлісництва філії «Поліський лісовий офіс» ДП «Ліси України». При визначенні (ідентифікації) рідкісних біотопів застосовано класифікаційні системи Національного каталогу біотопів України, EUNIS, Бернської конвенції, Оселищної Директиви. У місцях планової діяльності усього виявлено 15 лісових рідкісних біотопів. Їхня оцінка наведена у таблиці 3.3, а таксаційна характеристика цих ділянок планової діяльності наведена у таблиці 2.1 (розділ 2).

Таблиця 3.3

Перелік та характеристика рідкісних біотопів ділянок планової діяльності, обстежених у 2025 р. на території надлісництва

№ п/п	№ кварталу	№ виділу	Рідкісний біотоп – номер і назва за НКБУ	Репрезентативність	Статус збереження	Перспективи збереження	Плановані заходи зі збереження
Висоцьке лісництво							
1			Д2.2.3 Сирі ліси сосни звичайної	посередня	у хорошому стані	хороші	відновлення у корінному вигляді
2			Д2.2.3 Сирі ліси сосни звичайної	посередня	у хорошому стані	хороші	відновлення у корінному вигляді
3			Д2.2.3 Сирі ліси сосни звичайної	посередня	у хорошому стані	хороші	відновлення у корінному вигляді
4			Д2.2.3 Сирі ліси сосни звичайної	посередня	у хорошому стані	хороші	відновлення у корінному вигляді
Людинське лісництво							
5			Д2.2.3 Сирі ліси сосни звичайної	найнижча	у хорошому стані	задовільні	відновлення у корінному вигляді
Золотинське лісництво							
6			Д2.2.3 Сирі ліси сосни звичайної	посередня	у хорошому стані	хороші	відновлення у корінному вигляді
7			Д2.2.3 Сирі ліси сосни звичайної	посередня	у хорошому стані	задовільні	відновлення у корінному вигляді
8			Д2.2.3 Сирі ліси сосни звичайної	посередня	у хорошому стані	задовільні	відновлення у корінному вигляді
9			Д2.2.3 Сирі ліси сосни звичайної	посередня	у хорошому стані	задовільні	відновлення у корінному вигляді
10			Д2.2.3 Сирі ліси сосни звичайної	посередня	у поганому стані	задовільні	відновлення у корінному вигляді
11			Д2.2.3 Сирі ліси сосни звичайної	посередня	у хорошому стані	хороші	відновлення у корінному вигляді
12			Д2.2.3 Сирі ліси сосни звичайної	посередня	у хорошому стані	хороші	відновлення у корінному вигляді

№ п/п	№ кварталу	№ виділу	Рідкісний біотоп – номер і назва за НКБУ	Репрезентативність	Статус збереження	Перспективи збереження	Плановані заходи зі збереження
Миляцьке лісництво							
13			Д2.2.3 Сирі ліси сосни звичайної	посередня	у хорошому стані	хороші	відновлення у корінному вигляді
Жаденське лісництво							
14			Д2.2.3 Сирі ліси сосни звичайної	посередня	у хорошому стані	хороші	відновлення у корінному вигляді
Більське лісництво							
15			Д2.2.3 Сирі ліси сосни звичайної	посередня	у хорошому стані	хороші	відновлення у корінному вигляді

Заплановано проводити діяльність на 15 ділянках у 1 лісовому рідкісному біотопі – Д2.2.3 Сирі ліси сосни звичайної. Репрезентативність цього лісового рідкісного біотопу на ділянках планової діяльності є посередньою або найнижчою. За статусом збереження виділяються біотопи з хорошим та поганим станом, а перспективи збереження змінюються від хороших до задовільних. Основними причинами поганого стану цих насаджень є невідповідність деяких деревних порід типам лісорослинних умов, низька відносна повнота і т. д. Також, у цих насаджень знижується можливість виконувати ними екосистемні послуги. Наступним заходом є проведення планової діяльності і формування нових корінних насаджень більш адаптованих до змін клімату.

Для збереження рідкісних та типових лісових біотопів і угрупувань рослин на території надлісництва створено ряд природно-заповідних об'єктів, зокрема заповідні лісові урочища місцевого значення «Золотинське» (Золотинське лісництво) та «Більське» (Більське лісництво); ботанічні заказники загальнодержавного значення «Озерецький» (Людинське та Золотинське лісництва) та «Золотинський» (Золотинське та Висоцьке лісництва); ландшафтний заказник загальнодержавного значення «Почаївський» (Висоцьке та Людинське лісництва), лісовий заказник загальнодержавного значення «Висоцький» (Більське лісництво).

3.1.3. Дослідження планової діяльності за 2022-2025 рр.

У 2025 році дослідження проводились на ділянках планової діяльності 2022-2025 років, нині це – зруби, на яких проводиться/проведено відновлення лісу природним чи штучним способами. На усіх цих ділянках сформувався наступний біотоп за Національним каталогом біотопів України – Д3 Біотопи з недавно знищеним деревним ярусом (EUNIS: G5.7 Молоді лісові культури і поростеві деревостани, G5.8 Вируби і згарища). Цей біотоп є перехідним, у майбутньому можуть сформуватися типові або рідкісні біотопи (оселища) в залежності від складу фітоценозу, його наближення до «еталонності» і лісорослинних умов.

У процесі поточних обстежень встановлено, що трелювання і складування заготовленої лісопродукції та утилізація порубкових решток за межами ділянок планової діяльності не проводилися. Вивезення деревини та роботи з приведення лісосічних ділянок до стану, придатного до лісовідновлення, виконувалися оперативно. На усіх ділянках планової діяльності 2022-2025 років наявні порубочні рештки в об'ємі 5 $м^3 \cdot га^{-1}$ різних стадій

розкладання і діаметрів. Також на ділянках наявні залишені дерева-насінники. Їхня кількість залежить від площі ділянки, основними породами є сосна звичайна, не часто – дуб звичайний.

Моніторинг показав, що фактів помітних порушень структурно-функціональних складових у виділах, прилеглих до ділянок планової діяльності, не спостерігається. У цілому деревостан, підріст, підлісок, трав'яно-чагарниковий ярус, мохи і лісова підстилка в узлісних зонах прилеглих до зрубів насаджень не мають ознак значимих ушкоджень. Рослинний покрив в оточуючих виділах за відсутності прямої дії лісогосподарських операцій не зазнав негативного впливу через проведення планової діяльності. Правомірним є висновок про те, що планова діяльність 2022-2025 рр. не призвела до значного негативного впливу на збереженість біорізноманіття.

3.2. Дослідження наявності видів флори та фауни занесених до Червоної книги України на ділянках планової діяльності та в оточуючих виділах

У процесі післяпроєктного моніторингу у місцях ділянок планової діяльності, обстежених у 2025 році, на території Висоцького надлісництва філії «Поліський лісовий офіс» ДП «Ліси України» встановлювали наявність видів рослин і тварин, які підлягають охороні за Червоною книгою України, Резолюцією Бернської конвенції або Європейським червоним списком.

Післяпроектні моніторингові дослідження свідчать, що на ділянках планової діяльності, обстежених у 2025 році, на території надлісництва відсутні види рослин та тварин, які підлягають охороні згідно Червоної книги України, Резолюції Бернської конвенції або Європейського червоного списку.

На території надлісництва встановлено наявність видів рослин і тварин, занесених до Червоної книги України. Перелік та передбачені методикою моніторингу характеристики наведені у таблиці 3.4 та додатку А, а їх представництво та кількість локалітетів видів рослин та тварин наведено у таблиці 3.5.

Таблиця 3.4

Квартально-видільний перелік та коротка характеристика рідкісних видів рослин і тварин на території надлісництва

№ п / п	Назва виду рослин чи тварин	№ кварталу / виділу	Автор знахідка, дата	Статус / перспектива збереження виду	Головні загрози	Заходи, які будуть вжиті для збереження виду
Більське лісництво						
1	Рись євразійська (*Lynx lynx* (Linnaeus, 1758)			Сприятливий / сприятлива	Браконьєрське полювання	Основні найбільш вагомі заходи вже застосовуються
2	Норка європейська (*Mustela lutreola* (Linnaeus, 1761)			Сприятливий / сприятлива	Браконьєрське полювання	Основні найбільш вагомі заходи вже застосовуються
3	Тетерук євразійський (*Tetrao tetrix* (Linnaeus, 1758)			Сприятливий / сприятлива	Браконьєрське полювання	Основні найбільш вагомі заходи вже застосовуються
Людинське лісництво						
4	Журавлина дрібноплода (*Vaccinium microcarpon* (Turcz. ex Rupr.) Schmalh.			Сприятливий / сприятлива	Природні процеси, зміни клімату, зміни природних середовищ існування, викликані людською діяльністю	Основні найбільш вагомі заходи вже застосовуються
5	Сорокопуд сірий (*Lanius excubitor* (Linnaeus, 1758)			Сприятливий / сприятлива	Природні процеси, зміни клімату, зміни природних середовищ існування, викликані людською діяльністю	Основні найбільш вагомі заходи вже застосовуються
6	Норка європейська (*Mustela lutreola* (Linnaeus, 1761)			Сприятливий / сприятлива	Браконьєрський відстріл	Основні найбільш вагомі заходи вже застосовуються

№ п / п	Назва виду рослин чи тварин	№ кварталу / виділу	Автор знахідка, дата	Статус / перспектива збереження виду	Головні загрози	Заходи, які будуть вжиті для збереження виду
7	Тетерук євразійський (*Tetrao tetrix* (Linnaeus, 1758)			Сприятливий / сприятлива	Браконьєрське полювання	Основні найбільш вагомі заходи вже застосовуються
8	Тетерук євразійський (*Tetrao tetrix* (Linnaeus, 1758)			Сприятливий / сприятлива	Браконьєрське полювання	Основні найбільш вагомі заходи вже застосовуються
Жаденське лісництво						
9	Тетерук євразійський (*Tetrao tetrix* (Linnaeus, 1758)			Сприятливий / сприятлива	Браконьєрське полювання	Основні найбільш вагомі заходи вже застосовуються
10	Лелека чорний (*Ciconia nigra* (Linnaeus, 1758)			Сприятливий / сприятлива	Природні процеси, зміни клімату, зміни природних середовищ існування, викликані людською діяльністю	Основні найбільш вагомі заходи вже застосовуютьс
11	Сова бородата (Strix nebulosa (Forster, 1772)			Сприятливий / сприятлива	Природні процеси, зміни клімату, зміни природних середовищ існування, викликані людською діяльністю	Основні найбільш вагомі заходи вже застосовуютьс
Миляцьке лісництво						
12	Лелека чорний (*Ciconia nigra* (Linnaeus, 1758)			Сприятливий / сприятлива	Природні процеси, зміни клімату, зміни природних середовищ існування, викликані людською діяльністю	Основні найбільш вагомі заходи вже застосовуютьс

Усі встановлені рідкісні види тварин і рослин знаходяться за межами ділянок планової діяльності. Основна кількість локалітетів рідкісних видів рослин і тварин (рись євразійська, норка європейська, тетерук євразійський, сорокопуд сірий та журавлина дрібноплода) знаходяться у природно-заповідному фонді надлісництва. Для лелеки чорного та тетерука євразійського у Жаданському лісництві виділені охоронні зони навколо місць гніздування згідно чинного законодавства.

Таблиця 3.5

Розміщення і охоронний статус видів рослин і тварин на території надлісництва

№ п/п	Назва виду рослини чи тварини	Охоронний статус	Кількість локалітетів, одиниць			
			усього	за розміщенням		
				ділянки планової діяльності	оточуючий виділ	ПЗФ
1	Журавлина дрібноплода (*Vaccinium microcarpum* (Turcz. ex Rupr.) Schmalh.)	ЧКУ				
Разом рослин:						
1	Рись євразійська (*Lynx lynx* (Linnaeus, 1758)	ЧКУ				
2	Норка європейська (*Mustela lutreola* (Linnaeus, 1761)	ЧКУ				
3	Тетерук євразійський (*Tetrao tetrix* (Linnaeus, 1758)	ЧКУ				
4	Сорокопуд сірий (*Lanius excubitor* (Linnaeus, 1758)	ЧКУ				
5	Лелека чорний (*Ciconia nigra* (Linnaeus, 1758)	ЧКУ				
6	Сова бородата (*Strix nebulosa* Forster, 1772)	ЧКУ				
Разом тварин:						

Примітка: ЧКУ – Червона книга України.

Отже, заходи, які будуть вжиті для збереження виду, є відомими і застосовані. Створено об'єкти природно-заповідного фонду та охоронні зони у місцях зростання, перебування та гніздування рідкісних рослин і тварин.

3.3. Післяпроектний моніторинг в об'єктах Смарагдової мережі на території Висоцького надлісництва філії «Поліський лісовий офіс» ДП «Ліси України»

3.3.1. Інформація щодо досліджень в об'єктах Смарагдової мережі

У районі діяльності Висоцького надлісництва філії «Поліський лісовий офіс» ДП «Ліси України» розміщені наступні об'єкти Смарагдової мережі Dubrovytskyi (UA0000186), Dubrovytsko-Sarnynskyi (UA0000103), Horyn river valley in Rivne region (UA0000413) та Nyzhnii Sluch (UA0000244).

Об'єкт Смарагдової мережі Horyn river valley in Rivne region (UA0000413) не охоплює та безпосередньо не межує з територію надлісництва. Об'єкт Смарагдової мережі Nyzhnii Sluch (UA0000244) частково охоплює Жаденське лісництво квартал № 49, виділи № 1-36 та Більське лісництво квартал № 1.

Об'єкт Смарагдової мережі Dubrovytskyi (UA0000186) частково охоплює Висоцьке лісництво (квартали № 30 (*виділи № 2-7*), 31 (*виділи № 1-20*), 32 (*виділи № 1-41, 44, 45*), 47 (*виділи № 1-29*), 48 (*виділи № 1-36*), 49 (*виділи № 1-73*), 51 (*виділи № 1-11*), 52 (*виділи № 1-28*), 53 (*виділи № 1-59*), 54 (*виділи № 1-28*), 55 (*виділи № 1-13*), 56 (*виділи № 1-22*), 57 (*виділи № 1-35*), 58 (*виділи № 1-61*), 59 (*виділи № 32-65*), 60 (*виділи № 1-20*), 61 (*виділи № 1-30*), 62 (*виділи № 1-29*), 63 (*виділи № 1-33*), 64 (*виділи № 1-34*), 65 (*виділи № 16-103*), 66 (*виділи № 1-40*), 67 (*виділи № 1-23*), 68 (*виділи № 1-42*), 69 (*виділи № 1-3*), 70 (*виділи № 1-11*), 71 (*виділи № 1-21*), 72 (*виділи № 1-24*), 73 (*виділи № 1-18*), 74 (*виділи № 1-16*), 75 (*виділи № 1-24*), 76 (*виділи № 1-23*), 77 (*виділи № 1-18*) і 78 (*виділи № 1-45*)); Золотинське лісництво (квартали № 1-10, 15-18, 19 (*виділи № 19-92*), 20 (*виділи № 38-72*), 21-42, 43 (*виділ № 1-8, 15-20, 29-35, 39-42, 46-49*), 44-50, 52-56, 58, 59, 61 (*виділи № 4-7, 10-22, 25-28*), 62 (*виділи № 3-6, 8-28*), 63 (*виділи № 1-9, 12-19, 24-32, 39-42, 49-53, 55*), 65 і 67) та Людинське лісництво (квартали № 1-11, 12 (*виділи № 1, 2, 10-14, 18-21, 25, 26*), 14-42, 45-51, 52 (*виділи № 1-31, 38-43*) і 53-56).

Об'єкт Смарагдової мережі Dubrovytsko-Sarnynskyi (UA0000103) частково охоплює Жадецьке лісництво (квартали № 29 (*виділи № 14-40*), 30 (*виділи № 27-30, 44-62, 64-79,81-83, 85, 86, 88-93*), 31 (*виділи № 17-67, 70, 71*), 32 (*виділи № 18-85*), 33 (*виділи № 1-79*), 34 (*виділи № 1-23, 25-58*), 35 (*виділи № 1-50*), 36 (*виділи № 1-65*), 37 (*виділи № 1-36, 38-99*), 38 (*виділи № 1-31, 33-46*), 39 (*виділи № 1-42*), 40 (*виділи № 1-57*), 41 (*виділи № 1-56*), 42 (*виділи № 1-30*), 43 (*виділи № 1-25*), 44 (*виділи № 1-36*), 45 (*виділи № 1-35*) і 49 (*виділи № 1-36*)); Миляцьке лісництво (квартали № 1 (*виділи № 11-51, 54-56*), 2 (*виділи № 16-73, 77-79*), 3 (*виділ № 8*), 9 (*виділи № 1-4, 11-39, 44-69*), 10 (*виділ № 17*), 18 (*виділи № 1-30, 32-78*), 19 (*виділ № 26*), 27 (*виділи № 1-40, 48, 49, 51, 53*), 28 (*виділ № 36*), 37 (*виділи № 1-35, 42-48, 59-72*) і 38 (*виділ № 47*)) та Більське лісництво (квартали № 14-48).

В об'єкті Смарагдової мережі ***Dubrovytskyi (UA0000186)*** зафіксовані наступні біотопи **за НКБУ**:

водні біотопи:

- B1.1.2 Мезотрофні та евтрофні водойми з макрофітною рослинністю (***Резолюція 4 Бернської конвенції:*** C1.222 Вільноплаваючі скупчення *Hydrocharis morsus-ranae*; C1.223 Вільноплаваючі скупчення *Stratiotes aloides*; C1.224 Вільноплаваючі колонії *Utricularia australis* та *Utricularia vulgaris*; C1.3411 Угруповання водяних жовтеців на мілководдях; C1.3413 Зарості *Hottonia palustris* на мілководдях; ***Додаток І Оселищної Директиви:*** 3150 Природні евтрофні озера з рослинністю типу *Magnopotamion* або *Hydrocharition*);

- B1.1.3 Мезотрофні водойми з твердою (жорсткою) водою і угрупованнями харових водоростей (***Резолюція 4 Бернської конвенції:*** C1.25 Занурені килимки харофітів у мезотрофних водоймах; 3140 Оліго-мезотрофні водойми з жорсткою водою і бентосною рослинністю *Chara* spp.);

- B1.1.4 Дистрофні водойми з макрофітною рослинністю (***Резолюція 4 Бернської конвенції:*** C1.4 Постійні стоячі дистрофні водойми; ***Додаток І Оселищної Директиви:*** 3160 Природні дистрофні озера та стави;

- В2.1.1 Алювіальні ділянки та днища пересохлих водойм з однорічною земноводною рослинністю (***Резолюція 4 Бернської конвенції:*** С3.51 Євро-сибірські низькорослі однорічні земноводні угруповання (за винятком С3.5131 угруповань ситнику жаб'ячого); ***Додаток І Оселищної Директиви:*** 3130 Оліготрофні до мезотрофних непроточні (лентичні) водойми з рослинністю *Littorelletea uniflorae* та/або *Isoëto-Nanojuncetea*);

- В2.1.2 Алювіальні ділянки та днища пересохлих водойм з багаторічною земноводною рослинністю (***Резолюція 4 Бернської конвенції:*** С3.4 Маловидові угруповання низькорослих біляводних або земноводних рослин; ***Додаток І Оселищної Директиви:*** 3130 Оліготрофні до мезотрофних непроточні (лентичні) водойми з рослинністю *Littorelletea uniflorae* та/або *Isoëto-Nanojuncetea*);

- В4.1.3 Прибережна мезотрофна рослинність на мулистих субстратах (***Резолюція 4 Бернської конвенції:*** D2.3 Перехідні трясовини та сплавини; ***Додаток І Оселищної Директиви:*** 7140 Перехідні трясовини та сплавини);

болотні біотопи:

- Б2.2.2 Болотні та підтоплені ділянки з угрупованнями високих кореневищних осок (***Резолюція 4 Бернської конвенції:*** D5.2 Зарості крупних осокових переважно без застою води);

- Б2.2.3 Болотні та підтоплені ділянки з угрупованнями високих купинних осок (***Резолюція 4 Бернської конвенції:*** D5.2 Зарості крупних осокових переважно без застою води);

- Б3 Мезотрофні болота (***Резолюція 4 Бернської конвенції:*** D2.3 Перехідні болота та сплавини; ***Додаток І Оселищної Директиви:*** 7140 Перехідні трясовини та сплавини);

- Б4.1 Оліготрофні сфагнові болота (***Резолюція 4 Бернської конвенції:*** X04 Комплекси верхових боліт; ***Додаток І Оселищної Директиви:*** 7110*Активні верхові (оліготрофні) болота);

трав'яні біотопи:

- Т1.1.1 Псамофітні трав'яні біотопи на кислих субстратах (***Резолюція 4 Бернської конвенції:*** E1.9 Незімкнені несередземноморські сухі кислі та нейтральні трав'яні угруповання, у тому числі континентальні трав'яні угруповання на дюнах; ***Додаток І Оселищної Директиви:*** 2330 Континентальні дюни з незімкненими угрупованнями з *Corynephorus* та *Agrostis*);

- Т2.4.1 Рівнинні та низькогірні пустищні луки (***Резолюція 4 Бернської конвенції:*** E1.71. Угруповання *Nardus stricta*);

- Т3.3.1 Мокрі луки з домінуванням злакоподібних трав (***Резолюція 4 Бернської конвенції:*** E3.4 Мокрі або вологі евтрофні і мезотрофні луки);

чагарникові та чагарничкові біотопи:

- Ч10.1 Вересові пустища (***Резолюція 4 Бернської конвенції:*** F4.2 Сухі пустища; ***Додаток І Оселищної Директиви:*** 4030 Європейські сухі чагарничкові пустища);

лісові біотопи:

- Д1.5.1 Ацидофільні дубові і сосново-дубові ліси (***Резолюція 4 Бернської конвенції:*** G1.8 Ацидофільні дубові ліси; ***Додаток І Оселищної Директиви:*** 9190 Старовікові ацидофільні дубові ліси з *Quercus robur* на піщаних рівнинах);

- Д1.5.3 Сирі олігомезотрофні березові ліси (***Резолюція 4 Бернської конвенції:*** G1.51 Сфагнові березові ліси; ***Додаток І Оселищної Директиви:*** 91D0*Оліготрофні та мезотрофні заболочені ліси);

- Д1.7.2 Мезотрофні болота з ярусом берези (***Резолюція 4 Бернської конвенції:*** G1.51 Сфагнові березові ліси; ***Додаток І Оселищної Директиви:*** 91D0*Оліготрофні та мезотрофні заболочені ліси);

- Д2.2.3 Сирі ліси сосни звичайної (***Резолюція 4 Бернської конвенції:*** G3.E Неморальні заболочені хвойні ліси; ***Додаток І Оселищної Директиви:*** 91D0*Оліготрофні та мезотрофні заболочені ліси);

- Д2.5.2 Оліготрофні болота з ярусом сосни (***Резолюція 4 Бернської конвенції:*** G3.E Неморальні заболочені хвойні ліси; ***Додаток І Оселищної Директиви:*** 91D0*Оліготрофні та мезотрофні заболочені ліси).

В об'єкті Смарагдової мережі ***Dubrovytsko-Sarnynskyi (UA0000103)*** зафіксовані наступні біотопи **за НКБУ**:

водні біотопи:

- В1.1.2 Мезотрофні та евтрофні водойми з макрофітною рослинністю (***Резолюція 4 Бернської конвенції:*** С1.222 Вільноплаваючі скупчення *Hydrocharis morsus-ranae*; С1.224 Вільноплаваючі колонії *Utricularia australis* та *Utricularia vulgaris*; С1.3411 Угруповання водяних жовтецiв на мілководдях; С1.3413 Зарості *Hottonia palustris* на мілководдях; ***Додаток І Оселищної Директиви:*** 3150 Природні евтрофні озера з рослинністю типу *Magnopotamion* або *Hydrocharition*);

- В1.1.4 Дистрофні водойми з макрофітною рослинністю (***Резолюція 4 Бернської конвенції:*** С1.4 Постійні стоячі дистрофні водойми; ***Додаток І Оселищної Директиви:*** 3160 Природні дистрофні озера та стави;

- В3.2.2 Мезотрофні та евтрофні водотоки з повільною течією (***Резолюція 4 Бернської конвенції:*** С2.33 Мезотрофна рослинність повільно текучих водотоків; ***Додаток І Оселищної Директиви:*** 3260 Водотоки від рівнинних до гірських поясів з рослинністю *Ranunculion fluitantis* та *Callitricho-Batrachion*);

- В4.1.3 Прибережна мезотрофна рослинність на мулистих субстратах (***Резолюція 4 Бернської конвенції:*** D2.3 Перехідні трясовини та сплавини; ***Додаток І Оселищної Директиви:*** 7140 Перехідні трясовини та сплавини);

болотні біотопи:

- Б2.2.2 Болотні та підтоплені ділянки з угрупованнями високих кореневищних осок (***Резолюція 4 Бернської конвенції:*** D5.2 Зарості крупних осокових переважно без застою води);

- Б2.2.3 Болотні та підтоплені ділянки з угрупованнями високих купинних осок (***Резолюція 4 Бернської конвенції:*** D5.2 Зарості крупних осокових переважно без застою води);

- Б3 Мезотрофні болота (***Резолюція 4 Бернської конвенції:*** D2.3 Перехідні болота та сплавини; ***Додаток І Оселищної Директиви:*** 7140 Перехідні трясовини та сплавини);

- Б4.1 Оліготрофні сфагнові болота (***Резолюція 4 Бернської конвенції:*** X04 Комплекси верхових боліт; ***Додаток І Оселищної Директиви:*** 7110*Активні верхові (оліготрофні) болота);

трав'яні біотопи:

- Т1.1.1 Псамофітні трав'яні біотопи на кислих субстратах (***Резолюція 4 Бернської конвенції:*** E1.9 Незімкнені несередземноморські сухі кислі та нейтральні трав'яні угруповання, у тому числі континентальні трав'яні угруповання на дюнах; X35 Континентальні піщані дюни; ***Додаток І Оселищної Директиви:*** 2330 Континентальні дюни з незімкненими угрупованнями з *Corynephorus* та *Agrostis*);

чагарникові та чагарничкові біотопи:

- Ч7.1 Вербові чагарникові зарості піщаних і суглинкових берегів (***Резолюція 4 Бернської конвенції:*** F9.1 Прирічкові чагарники);

- Ч10.1 Вересові пустища (***Резолюція 4 Бернської конвенції:*** F4.2 Сухі пустища; ***Додаток І Оселищної Директиви:*** 4030 Європейські сухі чагарничкові пустища);

лісові біотопи:

- Д1.5.3 Сирі олігомезотрофні березові ліси (***Резолюція 4 Бернської конвенції:*** G1.51 Сфагнові березові ліси; ***Додаток І Оселищної Директиви:*** 91D0*Оліготрофні та мезотрофні заболочені ліси);

- Д1.7.2 Мезотрофні болота з ярусом берези (***Резолюція 4 Бернської конвенції:*** G1.51 Сфагнові березові ліси; ***Додаток І Оселищної Директиви:*** 91D0*Оліготрофні та мезотрофні заболочені ліси);

- Д2.2.3 Сирі ліси сосни звичайної (***Резолюція 4 Бернської конвенції:*** G3.E Неморальні заболочені хвойні ліси; ***Додаток І Оселищної Директиви:*** 91D0*Оліготрофні та мезотрофні заболочені ліси);

- Д2.5.2 Оліготрофні болота з ярусом сосни (***Резолюція 4 Бернської конвенції:*** G3.E Неморальні заболочені хвойні ліси; ***Додаток І Оселищної Директиви:*** 91D0*Оліготрофні та мезотрофні заболочені ліси).

В об'єкті Смарагдової мережі ***Nyzhnii Sluch (UA0000244)*** зафіксовані наступні біотопи **за НКБУ**:

водні біотопи:

- В1.1.2 Мезотрофні та евтрофні водойми з макрофітною рослинністю (***Резолюція 4 Бернської конвенції:*** С1.222 Вільноплаваючі скупчення *Hydrocharis morsus-ranae*; С1.223 Вільноплаваючі скупчення *Stratiotes aloides*; С1.224 Вільноплаваючі колонії *Utricularia australis* та *Utricularia vulgaris*; С1.3411 Угруповання водяних жовтеців на мілководдях; ***Додаток І Оселищної Директиви:*** 3150 Природні евтрофні озера з рослинністю типу *Magnopotamion* або *Hydrocharition*);

- В2.1.1 Алювіальні ділянки та днища пересохлих водойм з однорічною земноводною рослинністю (***Резолюція 4 Бернської конвенції:*** С3.51 Євро-сибірські низькорослі однорічні земноводні угруповання (за винятком С3.5131 угруповань ситнику жаб'ячого); ***Додаток І Оселищної Директиви:*** 3130 Оліготрофні до мезотрофних непроточні (лентичні) водойми з рослинністю *Littorelletea uniflorae* та/або *Isoëto-Nanojuncetea*);

- В2.1.2 Алювіальні ділянки та днища пересохлих водойм з багаторічною земноводною рослинністю (***Резолюція 4 Бернської конвенції:*** С3.4 Маловидові угруповання низькорослих біляводних або земноводних рослин; ***Додаток І Оселищної Директиви:*** 3130 Оліготрофні до мезотрофних непроточні (лентичні) водойми з рослинністю *Littorelletea uniflorae* та/або *Isoëto-Nanojuncetea*);

- В3.2.2 Мезотрофні та евтрофні водотоки з повільною течією ***(Резолюція 4 Бернської конвенції:*** С2.33 Мезотрофна рослинність повільно текучих водотоків; ***Додаток І Оселищної Директиви:*** 3260 Водотоки від рівнинних до гірських поясів з рослинністю *Ranunculion fluitantis* та *Callitricho-Batrachion*);

болотні біотопи:

- Б2.2.2 Болотні та підтоплені ділянки з угрупованнями високих кореневищних осок (***Резолюція 4 Бернської конвенції:*** D5.2 Зарості крупних осокових переважно без застою води);

- Б2.2.3 Болотні та підтоплені ділянки з угрупованнями високих купинних осок (***Резолюція 4 Бернської конвенції:*** D5.2 Зарості крупних осокових переважно без застою води);

трав'яні біотопи:

- Т2.3.1 Рівнинні та низькогірні сінокісні луки (***Резолюція 4 Бернської конвенції:*** Е2.2 Рівнинні та низькогірні сінокісні луки; ***Додаток І Оселищної Директиви:*** 6510 Низинні сінокосні луки (*Alopecurus pratensis, Sanguisorba officinalis*);

- Т3.3.1 Мокрі луки з домінуванням злакоподібних трав (***Резолюція 4 Бернської конвенції:*** Е3.4 Мокрі або вологі евтрофні і мезотрофні луки);

чагарникові та чагарничкові біотопи:

- Ч7.1 Вербові чагарникові зарості піщаних і суглинкових берегів (***Резолюція 4 Бернської конвенції:*** F9.1 Прирічкові чагарники);

лісові біотопи:

- Д1.6.1 Заплавні вербові і тополеві ліси (***Резолюція 4 Бернської конвенції:*** G1.11 Прирічкові вербові ліси; ***Додаток І Оселищної Директиви:*** 91E0*Заплавні ліси з *Alnus glutinosa* та *Fraxinus excelsior* (*Alno-Padion, Alnion incanae, Salicion albae*).

В об'єкті Смарагдової мережі ***Dubrovytskyi (UA0000186)*** охороняються наступні види рослин і тварин:

рослини:

- наголоватки волошкові (*Jurinea cyanoides* (L.) Rchb.),

безхребетні:

- борос Шнайдера (*Boros schneideri* (Panzer, 1795),
- вусач дубовий великий західний (*Cerambyx cerdo* (Linnaeus, 1758),
- жовтюх шапранець (*Colias myrmidone* (Esper, 1781),
- плоскотілка червона (*Cucujus cinnaberinus* (Scopoli, 1763),
- прочанок Едип (*Coenonympha oedippus* (Fabricius, 1787),
- каптурник посмугований (*Stephanopachys substriatus* (Paykull, 1800),
- рогач звичайний (жук-олень) (*Lucanus cervus* (Linnaeus, 1758),
- рябець авринія (*Euphydryas aurinia* (Rottemburg, 1775),
- тіньолюб рудовусий (*Phryganophilus ruficollis* (Fabricius, 1798),
- червінець непарний (*Lycaena dispar* (Haworth, 1803),

землеводні:

- кумка звичайна (*Bombina bombina* (Linnaeus, 1761),
- тритон гребінчастий (*Triturus cristatus* (Laurenti, 1768),

плазуни:

- черепаха болотна європейська (*Emys orbicularis* (Linnaeus, 1758),

риби:

- в'юн звичайний (*Misgurnus fossilis* (Linnaeus, 1758),
- гірчак європейський (*Rhodeus amarus* (Bloch, 1782),
- щипавка звичайна (*Cobitis taenia* (Linnaeus, 1758),

птахи:

- бугай водяний (*Botaurus stellaris* (Linnaeus, 1758),
- бугайчик звичайний (*Ixobrychus minutus* (Linnaeus, 1766),
- брижач (*Philomachus pugnax* (Linnaeus, 1758),
- деркач лучний (*Crex crex* (Linnaeus, 1758),
- дрімлюга звичайна (*Caprimulgus europaeus* (Linnaeus, 1758),
- дятел білоспинний (*Dendrocopos leucotos* (Bechstein, 1802),
- дятел середній (*Dendrocopos medius* (Linnaeus, 1758),
- дятел трипалий (*Picoides tridactylus* (Linnaeus, 1758),
- жайворонок лісовий (*Lullula arborea* (Linnaeus, 1758),
- жовна сива (*Picus canus* (J. F. Gmelin, 1788),
- жовна чорна (*Dryocopus martius* (Linnaeus, 1758),
- змієїд блакитноногий (*Circaetus gallicus* (Gmelin, 1788),
- кібчик червононогий (*Falco vespertinus* (Linnaeus, 1766),
- коловодник болотяний (*Tringa glareola* Linnaeus, 1758),
- кропив'янка рябогруда (*Sylvia nisoria* (Bechstein, 1792),
- крячок білокрилий (*Chlidonias leucopterus* (Temminck, 1815),
- крячок білощокий (*Chlidonias hybrida* (Pallas, 1811),
- крячок малий (*Sterna albifrons* (Pallas, 1764),
- крячок річковий (*Sterna hirundo* (Linnaeus, 1758),
- крячок чорний (*Chlidonias niger* (Linnaeus, 1758),
- лелека чорний (*Ciconia nigra* (Linnaeus, 1758),
- лелека білий (*Ciconia ciconia* (Linnaeus, 1758),
- лунь болотяний (*Circus aeruginosus* (Linnaeus, 1758),

- лунь лучний (*Circus pygargus* (Linnaeus, 1758),
- лунь польовий (*Circus cyaneus* (Linnaeus, 1766),
- мухоловка білошия (*Ficedula albicollis* (Temminck, 1815),
- осоїд євразійський (*Pernis apivorus* (Linnaeus, 1758),
- орябок лісовий (*Tetrastes bonasia* (Linnaeus, 1758),
- підорлик малий (*Aquila pomarina* (C. L. Brehm, 1831),
- підсоколик малий (*Falco columbarius* (Linnaeus, 1758),
- погонич звичайний (*Porzana porzana* (Linnaeus, 1766),
- погонич малий (*Porzana parva* (Scopoli, 1769),
- пугач звичайний (*Bubo bubo* (Linnaeus, 1758),
- рибалочка блакитний (*Alcedo atthis* (Linnaeus, 1758),
- синьошийка (*Luscinia svecica* (Linnaeus, 1758),
- сичик-горобець євразійський (*Glaucidium passerinum* (Linnaeus, 1758),
- скопа (*Pandion haliaetus* (Linnaeus, 1758),
- сова болотяна (*Asio flammeus* (Pontoppidan, 1763),
- сова бородата (*Strix nebulosa* (J.R.Forster, 1772),
- сорокопуд терновий (*Lanius collurio* (Linnaeus, 1758),
- сорокопуд чорнолобий (*Lanius minor* (Gmelin, 1788),
- тетерук євразійський (*Tetrao tetrix* (Linnaeus, 1758),
- чепура велика (*Ardea alba* (Linnaeus, 1758),
- чернь білоока (*Aythya nyroca* (Güldenstädt, 1770),

ссавці:

- вовк (*Canis lupus* (Linnaeus, 1758),
- видра річкова (*Lutra lutra* (Linnaeus, 1758),
- бобер європейський (*Castor fiber* (Linnaeus, 1758),
- широковух звичайний (*Barbastella barbastellus* (Schreber, 1774).

В об'єкті Смарагдової мережі ***Dubrovytsko-Sarnynskyi (UA0000103)*** охороняються наступні види рослин і тварин:

рослини:

- рододендрон жовтий (*Rhododendron luteum* (L.) Sweet),
- сон розкритий (*Pulsatilla patens* (L.) Mill.),

безхребетні:

- білоноска болотна (*Leucorrhinia pectoralis* (Charpentier, 1825),
- борос Шнайдера (*Boros schneideri* (Panzer, 1795),
- жовтюх шапранець (*Colias myrmidone* (Esper, 1781),
- каптурник лінійчастий (*Stephanopachys linearis* (Kugelann, 1792),
- каптурник посмугований (*Stephanopachys substriatus* (Paykull, 1800),
- офіогомфус Цецилія (*Ophiogomphus cecilia* (Fourcroy, 1785),
- плавунець дволінійний (*Graphoderus bilineatus* (De Geer, 1774),
- плавунець широкий (*Dytiscus latissimus* (Linnaeus, 1758),
- рябець великий (*Hypodryas maturna* (Linnaeus, 1761),
- тіньолюб рудовусий (*Phryganophilus ruficollis* (Fabricius, 1798),
- ервінець непарний (*Lycaena dispar* (Haworth, 1803),

землеводні:

- тритон гребінчастий (*Triturus cristatus* (Laurenti, 1768),

плазуни – не зафіксовано,

риби:

- в'юн звичайний (*Misgurnus fossilis* (Linnaeus, 1758),
- гірчак європейський (*Rhodeus amarus* (Bloch, 1782),
- пічкур білоперий (*Romanogobio albipinnatus* (Lukasch, 1933),
- щипавка звичайна (*Cobitis taenia* (Linnaeus, 1758),

- щипавка золотиста (*Sabanejewia aurata* (De Filippi, 1863),

птахи:

- баранець великий (*Gallinago media* (Latham, 1787),
- бугай водяний (*Botaurus stellaris* (Linnaeus, 1758),
- деркач лучний (*Crex crex* (Linnaeus, 1758),
- дрімлюга звичайна (*Caprimulgus europaeus* (Linnaeus, 1758),
- дятел білоспинний (*Dendrocopos leucotos* (Bechstein, 1802),
- дятел середній (*Dendrocopos medius* (Linnaeus, 1758),
- дятел трипалий (*Picoides tridactylus* (Linnaeus, 1758),
- жайворонок лісовий (*Lullula arborea* (Linnaeus, 1758),
- жовна сива (*Picus canus* (J. F. Gmelin, 1788),
- жовна чорна (*Dryocopus martius* (Linnaeus, 1758),
- журавель сірий (*Grus grus* (Linnaeus, 1758),
- кібчик червононогий (*Falco vespertinus* (Linnaeus, 1766),
- коловодник болотяний (*Tringa glareola* Linnaeus, 1758),
- кропив'янка рябогруда (*Sylvia nisoria* (Bechstein, 1792),
- лелека чорний (*Ciconia nigra* (Linnaeus, 1758),
- лелека білий (*Ciconia ciconia* (Linnaeus, 1758),
- лунь болотяний (*Circus aeruginosus* (Linnaeus, 1758),
- лунь лучний (*Circus pygargus* (Linnaeus, 1758),
- мухоловка білошия (*Ficedula albicollis* (Temminck, 1815),
- мухоловка мала (*Ficedula parva* (Bechstein, 1792),
- орлан-білохвіст (*Haliaeetus albicilla* (Linnaeus, 1758),
- орябок лісовий (*Tetrastes bonasia* (Linnaeus, 1758),
- підсоколик малий (*Falco columbarius* (Linnaeus, 1758),
- погонич звичайний (*Porzana porzana* (Linnaeus, 1766),
- погонич малий (*Porzana parva* (Scopoli, 1769),
- пугач звичайний (*Bubo bubo* (Linnaeus, 1758),
- сичик-горобець євразійський (*Glaucidium passerinum* (Linnaeus, 1758),
- сова болотяна (*Asio flammeus* (Pontoppidan, 1763),
- сова бородата (*Strix nebulosa* (J.R.Forster, 1772),
- сорокопуд терновий (*Lanius collurio* (Linnaeus, 1758),
- тетерук євразійський (*Tetrao tetrix* (Linnaeus, 1758),
- чепура велика (*Ardea alba* (Linnaeus, 1758),

ссавці:

- вовк (*Canis lupus* (Linnaeus, 1758),
- видра річкова (*Lutra lutra* (Linnaeus, 1758),
- бобер європейський (*Castor fiber* (Linnaeus, 1758).

В об'єкті Смарагдової мережі ***Nyzhnii Sluch (UA0000244)*** охороняються наступні види рослин і тварин:

рослини – не зафіксовано,

безхребетні:

- прочанок Едип (*Coenonympha oedippus* (Fabricius, 1787),
- рябець великий (*Hypodryas maturna* (Linnaeus, 1761),
- стрілка прикрашена (*Coenagrion ornatum* (Selys, 1850),
- червінець непарний (*Lycaena dispar* (Haworth, 1803),

землеводні:

- кумка звичайна (*Bombina bombina* (Linnaeus, 1761),
- тритон гребінчастий (*Triturus cristatus* (Laurenti, 1768),

плазуни:

- черепаха болотна європейська (*Emys orbicularis* (Linnaeus, 1758),

риби:
- білизна звичайна (*Aspius aspius* (Linnaeus, 1758),
- в'юн звичайний (*Misgurnus fossilis* (Linnaeus, 1758),
- гірчак європейський (*Rhodeus amarus* (Bloch, 1782),
- пічкур білоперий (*Romanogobio albipinnatus* (Lukasch, 1933),
- щипавка звичайна (*Cobitis taenia* (Linnaeus, 1758),
- щипавка золотиста (*Sabanejewia aurata* (De Filippi, 1863),

птахи:
- брижач (*Philomachus pugnax* (Linnaeus, 1758),
- бугай водяний (*Botaurus stellaris* (Linnaeus, 1758),
- вівсянка садова (*Emberiza hortulana* (Linnaeus, 1758),
- деркач лучний (*Crex crex* (Linnaeus, 1758),
- дятел білоспинний (*Dendrocopos leucotos* (Bechstein, 1802),
- дятел середній (*Dendrocopos medius* (Linnaeus, 1758),
- дятел сирійський (*Dendrocopos syriacus* (Hemprich & Ehrenberg, 1833),
- жайворонок лісовий (*Lullula arborea* (Linnaeus, 1758),
- жовна чорна (*Dryocopus martius* (Linnaeus, 1758),
- журавель сірий (*Grus grus* (Linnaeus, 1758),
- коловодник болотяний (*Tringa glareola* Linnaeus, 1758),
- крех малий (*Mergellus albellus* (Linnaeus, 1758),
- кропив'янка рябогруда (*Sylvia nisoria* (Bechstein, 1792),
- крячок білокрилий (*Chlidonias leucopterus* (Temminck, 1815),
- крячок білощокий (*Chlidonias hybrida* (Pallas, 1811),
- крячок малий (*Sterna albifrons* (Pallas, 1764),
- крячок річковий (*Sterna hirundo* (Linnaeus, 1758),
- крячок чорний (*Chlidonias niger* (Linnaeus, 1758),
- лелека білий (*Ciconia ciconia* (Linnaeus, 1758),
- лелека чорний (*Ciconia nigra* (Linnaeus, 1758),
- лунь болотяний (*Circus aeruginosus* (Linnaeus, 1758),
- лунь лучний (*Circus pygargus* (Linnaeus, 1758),
- мородунка (*Xenus cinereus* (Güldenstädt, 1775),
- мухоловка білошия (*Ficedula albicollis* (Temminck, 1815),
- мухоловка мала (*Ficedula parva* (Bechstein, 1792),
- орлан-білохвіст (*Haliaeetus albicilla* (Linnaeus, 1758),
- орябок лісовий (*Tetrastes bonasia* (Linnaeus, 1758),
- осоїд євразійський (*Pernis apivorus* (Linnaeus, 1758),
- підорлик малий (*Aquila pomarina* (C. L. Brehm, 1831),
- погонич звичайний (*Porzana porzana* (Linnaeus, 1766),
- погонич малий (*Porzana parva* (Scopoli, 1769),
- рибалочка блакитний (*Alcedo atthis* (Linnaeus, 1758),
- синьошийка (*Luscinia svecica* (Linnaeus, 1758),
- скопа (*Pandion haliaetus* (Linnaeus, 1758),
- сорокопуд терновий (*Lanius collurio* (Linnaeus, 1758),
- чепура велика (*Ardea alba* (Linnaeus, 1758),

ссавці:
- вовк (*Canis lupus* (Linnaeus, 1758),
- видра річкова (*Lutra lutra* (Linnaeus, 1758).

3.3.2. Дослідження щодо впливу на види та оселища об'єктів Смарагдової мережі

В об'єкті Смарагдової мережі Nyzhnii Sluch (UA0000244) планова діяльність не проводитиметься. Також слід відмітити, що планова діяльність також не проводиться у виділах, які безпосередньо примикають до цих об'єктів Смарагдової мережі.

В об'єкті Смарагдової мережі Dubrovytskyi (UA0000186) у 2025 р. проведено огляд на 21 ділянці планованої діяльності у Висоцькому, Людинському та Золотинському лісництвах. Їхні таксаційні характеристики наведено у розділі 2 (табл. 2.1). Спостереженнями встановлено, що серед біотопів є як типові, так і рідкісні (табл. 3.6). Планова діяльність проводиться у соснових насадженнях. За Національним каталогом біотопів ці насадження відносяться до типових біотопів – Д2.2.2 Ацидофільні свіжі та вологі ліси сосни звичайної та рідкісних біотопів – Д2.2.3 Сирі ліси сосни звичайної. Насадження цих рідкісних біотопів на ділянках планової діяльності, за репрезентативністю є посередніми та найнижчими, а за статусом та перспективою збереженості – у хорошому або поганому стані з хорошими або задовільними перспективами. Незалежно від приналежності цих лісових біотопів (типові або рідкісні), наступним кроком буде їхнє відновлення у корінному вигляді.

Таблиця 3.6

Перелік та характеристика рідкісних та типових лісових біотопів ділянок планової діяльності, обстежених у 2025 році, в об'єкті Смарагдової мережі

№ п / п	Номер кварталу	Номер виділу	Рідкісний біотоп – номер і назва за НКБУ	Репрезентативність	Статус збереження	Перспективи збереження	Плановані заходи зі збереження
Висоцьке лісництво							
1			Д2.2.2 Ацидофільні свіжі та вологі ліси сосни звичайної	-	-	-	відновлення у корінному вигляді
2			Д2.2.2 Ацидофільні свіжі та вологі ліси сосни звичайної	-	-	-	відновлення у корінному вигляді
Людинське лісництво							
3			Д2.2.2 Ацидофільні свіжі та вологі ліси сосни звичайної	-	-	-	відновлення у корінному вигляді
4			Д2.2.2 Ацидофільні свіжі та вологі ліси сосни звичайної	-	-	-	відновлення у корінному вигляді
5			Д2.2.2 Ацидофільні свіжі та вологі ліси сосни звичайної	-	-	-	відновлення у корінному вигляді
6			*Д2.2.3 Сирі ліси сосни звичайної*	*найнижча*	*у хорошому стані*	*задовільні*	*відновлення у корінному вигляді*
7			Д2.2.2 Ацидофільні свіжі та вологі ліси сосни звичайної	-	-	-	відновлення у корінному вигляді

№ п / п	Номер кварталу	Номер виділу	Рідкісний біотоп – номер і назва за НКБУ	Репрезентативність	Статус збереження	Перспективи збереження	Плановані заходи зі збереження
8			Д2.2.2 Ацидофільні свіжі та вологі ліси сосни звичайної	-	-	-	відновлення у корінному вигляді
9			Д2.2.2 Ацидофільні свіжі та вологі ліси сосни звичайної	-	-	-	відновлення у корінному вигляді
Золотинське лісництво							
10			Д2.2.2 Ацидофільні свіжі та вологі ліси сосни звичайної	-	-	-	відновлення у корінному вигляді
11			Д2.2.2 Ацидофільні свіжі та вологі ліси сосни звичайної	-	-	-	відновлення у корінному вигляді
12			Д2.2.2 Ацидофільні свіжі та вологі ліси сосни звичайної	-	-	-	відновлення у корінному вигляді
13			Д2.2.2 Ацидофільні свіжі та вологі ліси сосни звичайної	-	-	-	відновлення у корінному вигляді
14			Д2.2.2 Ацидофільні свіжі та вологі ліси сосни звичайної	-	-	-	відновлення у корінному вигляді
15			*Д2.2.3 Сирі ліси сосни звичайної*	*посередня*	*у хорошому стані*	*задовільні*	*відновлення у корінному вигляді*
16			*Д2.2.3 Сирі ліси сосни звичайної*	*посередня*	*у хорошому стані*	*задовільні*	*відновлення у корінному вигляді*
17			Д2.2.2 Ацидофільні свіжі та вологі ліси сосни звичайної	-	-	-	відновлення у корінному вигляді
18			*Д2.2.3 Сирі ліси сосни звичайної*	*посередня*	*у поганому стані*	*задовільні*	*відновлення у корінному вигляді*
19			*Д2.2.3 Сирі ліси сосни звичайної*	*посередня*	*у хорошому стані*	*хороші*	*відновлення у корінному вигляді*
20			*Д2.2.3 Сирі ліси сосни звичайної*	*посередня*	*у хорошому стані*	*хороші*	*відновлення у корінному вигляді*
21			Д2.2.3 Сирі ліси сосни звичайної	-	-	-	відновлення у корінному вигляді

В об'єкті Смарагдової мережі Dubrovytsko-Sarnynskyi (UA0000103) у 2025 р. проведено обстеження на 23 ділянках планованої діяльності у Жаденському, Миляцькому та Більському лісництвах. Їхні таксаційні характеристики наведено у розділі 2 (табл. 2.1). Спостереженнями встановлено, що серед біотопів є як типові, так і рідкісні (табл. 3.7). Планова діяльність проводиться у соснових та мішаних насадженнях. За Національним каталогом біотопів ці насадження відносяться до типових біотопів – Д1.8 Антропогенні широколистяні ліси, Д2.2.2 Ацидофільні свіжі та вологі ліси сосни звичайної і Д2.6 Антропогенні хвойні ліси та рідкісних біотопів – Д2.2.3 Сирі ліси сосни звичайної. Насадження цих рідкісних біотопів на ділянках планової діяльності, за репрезентативністю є посередніми, а за статусом та перспективою збереженості – у хорошому стані з хорошими перспективами. Незалежно від приналежності цих лісових біотопів (типові або рідкісні), наступним кроком буде їхнє відновлення у корінному вигляді.

Таблиця 3.7

Перелік та характеристика рідкісних та типових лісових біотопів ділянок планової діяльності, обстежених у 2025 році, в об'єкті Смарагдової мережі

№ п / п	Номер кварталу	Номер виділу	Рідкісний біотоп – номер і назва за НКБУ	Репрезентативність	Статус збереження	Перспективи збереження	Плановані заходи зі збереження
Жаденське лісництво							
1			Д2.2.2 Ацидофільні свіжі та вологі ліси сосни звичайної	-	-	-	відновлення у корінному вигляді
2			*Д2.2.3 Сирі ліси сосни звичайної*	*посередня*	*у хорошому стані*	*хороші*	*відновлення у корінному вигляді*
Миляцьке лісництво							
3			Д2.2.2 Ацидофільні свіжі та вологі ліси сосни звичайної	-	-	-	відновлення у корінному вигляді
Більське лісництво							
4			Д2.2.2 Ацидофільні свіжі та вологі ліси сосни звичайної	-	-	-	відновлення у корінному вигляді
5			Д2.6 Антропогенні хвойні ліси	-	-	-	відновлення у корінному вигляді
6			Д2.2.2 Ацидофільні свіжі та вологі ліси сосни звичайної	-	-	-	відновлення у корінному вигляді
7			Д2.2.2 Ацидофільні свіжі та вологі ліси сосни звичайної	-	-	-	відновлення у корінному вигляді
8			Д1.8 Антропогенні широколистяні ліси	-	-	-	відновлення у корінному вигляді

№ п / п	Номер кварталу	Номер виділу	Рідкісний біотоп – номер і назва за НКБУ	Репрезентативність	Статус збереження	Перспективи збереження	Плановані заходи зі збереження
9			Д2.6 Антропогенні хвойні ліси	-	-	-	відновлення у корінному вигляді
10			Д1.8 Антропогенні широколистяні ліси	-	-	-	відновлення у корінному вигляді
11			Д1.8 Антропогенні широколистяні ліси	-	-	-	відновлення у корінному вигляді
12			Д2.2.2 Ацидофільні свіжі та вологі ліси сосни звичайної	-	-	-	відновлення у корінному вигляді
13			Д2.2.2 Ацидофільні свіжі та вологі ліси сосни звичайної	-	-	-	відновлення у корінному вигляді
14			*Д2.2.3 Сирі ліси сосни звичайної*	*посередня*	*у хорошому стані*	*хороші*	*відновлення у корінному вигляді*
15			Д2.2.2 Ацидофільні свіжі та вологі ліси сосни звичайної	-	-	-	відновлення у корінному вигляді
16			Д2.6 Антропогенні хвойні ліси	-	-	-	відновлення у корінному вигляді
17			Д2.2.2 Ацидофільні свіжі та вологі ліси сосни звичайної	-	-	-	відновлення у корінному вигляді
18			Д2.2.3 Сирі ліси сосни звичайної	-	-	-	відновлення у корінному вигляді
19			Д2.2.2 Ацидофільні свіжі та вологі ліси сосни звичайної	-	-	-	відновлення у корінному вигляді
20			Д2.2.2 Ацидофільні свіжі та вологі ліси сосни звичайної	-	-	-	відновлення у корінному вигляді
21			Д2.2.2 Ацидофільні свіжі та вологі ліси сосни звичайної	-	-	-	відновлення у корінному вигляді
22			Д2.2.2 Ацидофільні свіжі та вологі ліси сосни звичайної	-	-	-	відновлення у корінному вигляді

№ п / п	Номер кварталу	Номер виділу	Рідкісний біотоп – номер і назва за НКБУ	Репрезен-тативність	Статус збереже-ння	Перспек-тиви збереже-ння	Плановані заходи зі збереження
23			Д2.2.2 Ацидофільні свіжі та вологі ліси сосни звичайної	-	-	-	відновлення у корінному вигляді

У процесі післяпроєктного моніторингу у місцях планової діяльності на ділянках, обстежених у 2025 році, в об'єктах Смарагдової мережі Dubrovytskyi (UA0000186), Dubrovytsko-Sarnynskyi (UA0000103) на території Висоцького надлісництва філії «Поліський лісовий офіс» ДП «Ліси України» відсутні рідкісні види рослин та тварин, які підлягають охороні згідно Червоної книги України, Резолюції Бернської конвенції та Європейського червоного списку.

3.4. Ідентифікація належності лісових територій до пралісів, квазіпралісів і природних лісів

Під час проведення післяпроектного моніторингу на території Висоцького надлісництва філії «Поліський лісовий офіс» ДП «Ліси України» встановлювали належність ділянок планової діяльності до пралісів, квазіпралісів і природних лісів. Для ідентифікації використовували «Методику визначення належності лісових територій до пралісів, квазіпралісів та природних лісів».

Проаналізувавши ділянки планової діяльності за рядом критеріїв не виявлено насаджень старше 120 років та площею більше 4,0 га та належить їх до пралісів, квазіпралісів і природних лісів.

3.5. Облік заготовленої деревини та лісопродукції

Основними видами деревних видів рослин є сосна звичайна, дуб звичайний, береза повисла та вільха чорна. Облік заготовленої деревини подається у таблиці 3.8.

Таблиця 3.8

Заготовлена деревина та лісопродукція за видами рубок, куб. м.
(01.01.2025-31.12.2025)

Господарство	Прочищення	Прорідження	Прохідна рубка	Санітарні рубки вибіркові	Санітарні рубки суцільні	Суцільнолісосічна рубка	РПОД, суцільний	Загальний об' єм
М'яколистяні	9,204	36,847	15,214	196,275	273,594	3534,060	3226,423	7291,617
Твердолистяні	0,000	0,000	1,007	2,014	6,129	604,306	1535,759	2149,215
Хвойні	82,475	191,323	1242,423	3897,490	2092,881	25633,430	4915,698	38055,720
Всього	91,679	228,170	1258,644	4095,779	2372,604	29771,796	9677,880	47496,552

3.6. Інформація щодо проведення лісовідновлення на ділянках планованої діяльності

Лісовідновлення проводиться штучним та природним способами (табл. 3.9). Природне поновлення проходитиме насіннєвим (засівання ділянок насінням передбачено від стіни лісу та насінників (залишених після планової діяльності 2022-2025 рр.)) та/або вегетативним шляхами. В основному деревами-насінниками виступають сосна звичайна, не часто дуб звичайний. Природним шляхом лісовідновлюються зруби наступними деревними

породами: сосна звичайна, вільха чорна та береза повисла. Природне поновлення проводять без / з сприянням.

Штучне лісовідновлення лісу (створення лісових культур) на планованих ділянках 2022-2025 років проводилося наступним чином: обробіток грунту – механізований (нарізка борозн, оранка); спосіб посадки – вручну; розміщення посадкових місць у залежності від виду деревної породи – 2,0 × 0,6; 2,2 × 0,7; 2,5 × 0,6-0,7, 1,0; 3,0 × 0,5-0,7, 1,0 м; схема змішування 9-8-7-6-5-4-3 ряди хвойних (сосна) або листяних (дуб) : 1-2-3-4-5 рядів хвойних (сосни, ялина) або листяних (дуб, береза) або 4 ряди сосни : 2 ряди дуба : 2 ряди ялини. Також використовується створення соснових культур за схемою змішування 10 рядів з веденням ялини європейської у ряди, кожне 10 місце. Головними породами під час створення лісових культур у залежності від лісорослинних умов виступають сосна звичайна та дуб звичайний. У середньому під час штучного лісовідновлення висаджується у діапазоні 3330-8300 шт·га$^{-2}$ сіянців/саджанців деревних порід.

Таблиця 3.9

Лісовідновлення на ділянках планової діяльності

Рік проведення	Суцільні зруби, га	в т. ч. головне користування	Лісовідновлення, га			
			Всього	в тому числі, га		
				Лісові культури	Природне поновлення	в т. ч. сприяння природному поновленню
2023	178,8	28,2	178,8	115,1	63,7	3,2
2024	122,3	121,1	61,1	61,1	-	-
2025	148,4	130,8	120,2	52,6	44,5	23,1

4. РЕЗУЛЬТАТИ ПІСЛЯПРОЕКТНОГО МОНІТОРИНГУ ВИСОЦЬКОГО НАДЛІСНИЦТВА ФІЛІЇ «ПОЛІСЬКИЙ ЛІСОВИЙ ОФІС» ДП «ЛІСИ УКРАЇНИ» (ВИСНОВОК ОВД № 21/01-20216248129/1 ДП «ЗАРІЧНЕНСЬКЕ ЛГ»)

4.1. Планова діяльність Висоцького надлісництва філії «Поліський лісовий офіс» ДП «Ліси України» (ДП «Зарічненське ЛГ»)

4.1.1. Характеристика ділянок планової діяльності, обстежених у 2025 р.

Результати чергового етапу післяпроектного моніторингу ділянок планової діяльності, обстежених у 2025 році, виконано у формі таблиці 4.1. У таблиці наведено біотопи та види рослин та тварин, які захищаються Червоною книгою України (ЧКУ) (Накази Міндовкілля, 2021), Резолюцією Бернської конвенції (РБК) та Європейським червоним списком (ЄЧС). Біотопи подаються за Національним каталогом біотопів України з відповідними номерами і назвами. Ідентифіковані рідкісні біотопи виділено сірим кольором.

Таблиця 4.1

Характеристика ділянок планової діяльності, обстежених у 2025 році

№ п/п	Номер кварталу	Номер виділу	Номер та назва біотопу (оселища) за Національним каталогом біотопів України	Види тварин та рослин під захистом ЧКУ, РБК і ЄЧС
Олександрівське лісництво				
1			Д2.2.3 Сирі ліси сосни звичайної	-
2			Д2.2.3 Сирі ліси сосни звичайної	-
3			Д2.2.3 Сирі ліси сосни звичайної	-
4			Д2.2.3 Сирі ліси сосни звичайної	-
5			Д2.2.3 Сирі ліси сосни звичайної	-
6			Д2.2.3 Сирі ліси сосни звичайної	-
7			Д2.2.3 Сирі ліси сосни звичайної	-
8			Д2.2.2 Ацидофільні свіжі та вологі ліси сосни звичайної	-
9			Д2.2.2 Ацидофільні свіжі та вологі ліси сосни звичайної	-
10			Д2.2.2 Ацидофільні свіжі та вологі ліси сосни звичайної	-
11			Д2.2.3 Сирі ліси сосни звичайної	-
12			Д2.2.2 Ацидофільні свіжі та вологі ліси сосни звичайної	-
13			Д2.2.2 Ацидофільні свіжі та вологі ліси сосни звичайної	-
14			Д2.2.2 Ацидофільні свіжі та вологі ліси сосни звичайної	-
15			Д2.2.2 Ацидофільні свіжі та вологі ліси сосни звичайної	-
16			Д2.2.3 Сирі ліси сосни звичайної	-

№ п/п	Номер кварталу	Номер виділу	Номер та назва біотопу (оселища) за Національним каталогом біотопів України	Види тварин та рослин під захистом ЧКУ, РБК і ЄЧС
Вичівське лісництво				
1			Д2.2.2 Ацидофільні свіжі та вологі ліси сосни звичайної	-
2			Д2.2.2 Ацидофільні свіжі та вологі ліси сосни звичайної	-
3			Д2.2.2 Ацидофільні свіжі та вологі ліси сосни звичайної	-
4			Д2.2.3 Сирі ліси сосни звичайної	-
5			Д2.2.2 Ацидофільні свіжі та вологі ліси сосни звичайної	-
6			Д2.2.2 Ацидофільні свіжі та вологі ліси сосни звичайної	-
7			Д2.2.2 Ацидофільні свіжі та вологі ліси сосни звичайної	-
Сварицевицьке лісництво				
1			Д2.2.2 Ацидофільні свіжі та вологі ліси сосни звичайної	-
2			Д2.2.3 Сирі ліси сосни звичайної	-
3			Д2.2.2 Ацидофільні свіжі та вологі ліси сосни звичайної	-
4			Д2.2.2 Ацидофільні свіжі та вологі ліси сосни звичайної	-
5			Д2.6 Антропогенні хвойні ліси	-
6			Д2.6 Антропогенні хвойні ліси	-
7			Д1.8 Антропогенні широколистяні ліси	-
8			Д1.5.2 Ацидофільні мезофільні березові ліси	-
9			Д1.5.2 Ацидофільні мезофільні березові ліси	-
10			Д1.8 Антропогенні широколистяні ліси	-
11			Д1.8 Антропогенні широколистяні ліси	-
12			Д1.8 Антропогенні широколистяні ліси	-
13			Д1.8 Антропогенні широколистяні ліси	-
Локницьке лісництво				
1			Д2.2.2 Ацидофільні свіжі та вологі ліси сосни звичайної	-
2			Д2.2.2 Ацидофільні свіжі та вологі ліси сосни звичайної	-
3			Д2.2.2 Ацидофільні свіжі та вологі ліси сосни звичайної	-
4			Д2.2.2 Ацидофільні свіжі та вологі ліси сосни звичайної	-
5			Д2.2.2 Ацидофільні свіжі та вологі ліси сосни звичайної	-

№ п/п	Номер кварталу	Номер виділу	Номер та назва біотопу (оселища) за Національним каталогом біотопів України	Види тварин та рослин під захистом ЧКУ, РБК і ЄЧС
6			Д2.2.2 Ацидофільні свіжі та вологі ліси сосни звичайної	-
7			Д2.2.2 Ацидофільні свіжі та вологі ліси сосни звичайної	-
8			Д1.5.2 Ацидофільні мезофільні березові ліси	-
9			Д2.2.2 Ацидофільні свіжі та вологі ліси сосни звичайної	-
10			Д2.2.2 Ацидофільні свіжі та вологі ліси сосни звичайної	-
11			Д2.2.2 Ацидофільні свіжі та вологі ліси сосни звичайної	-
12			Д2.2.2 Ацидофільні свіжі та вологі ліси сосни звичайної	-
13			Д2.2.2 Ацидофільні свіжі та вологі ліси сосни звичайної	-
14			Д2.2.2 Ацидофільні свіжі та вологі ліси сосни звичайної	-
15			Д2.2.2 Ацидофільні свіжі та вологі ліси сосни звичайної	-
16			Д2.2.2 Ацидофільні свіжі та вологі ліси сосни звичайної	-
17			Д2.2.2 Ацидофільні свіжі та вологі ліси сосни звичайної	-
18			Д2.2.2 Ацидофільні свіжі та вологі ліси сосни звичайної	-
19			Д2.2.2 Ацидофільні свіжі та вологі ліси сосни звичайної	-
20			Д1.5.2 Ацидофільні мезофільні березові ліси	-
21			Д2.2.2 Ацидофільні свіжі та вологі ліси сосни звичайної	-
22			Д1.5.2 Ацидофільні мезофільні березові ліси	-
23			Д2.2.2 Ацидофільні свіжі та вологі ліси сосни звичайної	-
24			Д2.2.2 Ацидофільні свіжі та вологі ліси сосни звичайної	-
25			Д2.2.2 Ацидофільні свіжі та вологі ліси сосни звичайної	-
26			Д2.2.2 Ацидофільні свіжі та вологі ліси сосни звичайної	-
27			Д2.2.2 Ацидофільні свіжі та вологі ліси сосни звичайної	-
28			Д2.2.2 Ацидофільні свіжі та вологі ліси сосни звичайної	-

№ п/п	Номер кварталу	Номер виділу	Номер та назва біотопу (оселища) за Національним каталогом біотопів України	Види тварин та рослин під захистом ЧКУ, РБК і ЄЧС
29			Д2.2.2 Ацидофільні свіжі та вологі ліси сосни звичайної	-
30			Д2.2.2 Ацидофільні свіжі та вологі ліси сосни звичайної	-
31			Д2.2.2 Ацидофільні свіжі та вологі ліси сосни звичайної	-
31			Д2.2.2 Ацидофільні свіжі та вологі ліси сосни звичайної	-
33			Д1.6.4 Рівнинні незаболочені ліси вільхи чорної і ясена	-
34			Д1.6.4 Рівнинні незаболочені ліси вільхи чорної і ясена	-
35			Д1.6.4 Рівнинні незаболочені ліси вільхи чорної і ясена	-
Мутвицьке лісництво				
1			Д1.4.1 Слабоацидофільні флористично багаті дубові і сосново-дубові ліси	-
2			Д1.5.2 Ацидофільні мезофільні березові ліси	-
3			Д1.5.2 Ацидофільні мезофільні березові ліси	-
4			Д1.5.2 Ацидофільні мезофільні березові ліси	-
5			Д2.2.2 Ацидофільні свіжі та вологі ліси сосни звичайної	-
6			Д2.2.2 Ацидофільні свіжі та вологі ліси сосни звичайної	-
7			Д2.2.3 Сирі ліси сосни звичайної	-
8			Д1.6.4 Рівнинні незаболочені ліси вільхи чорної і ясена	-
9			Д1.6.4 Рівнинні незаболочені ліси вільхи чорної і ясена	-
10			Д1.5.2 Ацидофільні мезофільні березові ліси	-
11			Д1.5.2 Ацидофільні мезофільні березові ліси	-
12			Д1.4.1 Слабоацидофільні флористично багаті дубові і сосново-дубові ліси	-
13			Д1.5.2 Ацидофільні мезофільні березові ліси	-
14			Д1.6.4 Рівнинні незаболочені ліси вільхи чорної і ясена	-
15			Д1.5.2 Ацидофільні мезофільні березові ліси	-
16			Д1.6.4 Рівнинні незаболочені ліси вільхи чорної і ясена	-
17			Д1.5.2 Ацидофільні мезофільні березові ліси	-
18			Д1.6.4 Рівнинні незаболочені ліси вільхи чорної і ясена	-
19			Д1.5.2 Ацидофільні мезофільні березові ліси	-

№ п/п	Номер кварталу	Номер виділу	Номер та назва біотопу (оселища) за Національним каталогом біотопів України	Види тварин та рослин під захистом ЧКУ, РБК і ЄЧС
20			Д1.5.2 Ацидофільні мезофільні березові ліси	-
21			Д1.4.1 Слабоацидофільні флористично багаті дубові і сосново-дубові ліси	-
Річицьке лісництво				
1			Д2.2.2 Ацидофільні свіжі та вологі ліси сосни звичайної	-
2			Д2.2.2 Ацидофільні свіжі та вологі ліси сосни звичайної	-
3			Д2.2.2 Ацидофільні свіжі та вологі ліси сосни звичайної	-
4			Д2.2.2 Ацидофільні свіжі та вологі ліси сосни звичайної	-
5			Д2.2.2 Ацидофільні свіжі та вологі ліси сосни звичайної	-
6			Д2.2.2 Ацидофільні свіжі та вологі ліси сосни звичайної	-
7			Д2.2.3 Сирі ліси сосни звичайної	-
8			Д1.6.4 Рівнинні незаболочені ліси вільхи чорної і ясена	-
9			Д1.6.4 Рівнинні незаболочені ліси вільхи чорної і ясена	-
10			Д1.6.4 Рівнинні незаболочені ліси вільхи чорної і ясена	-
11			Д1.6.4 Рівнинні незаболочені ліси вільхи чорної і ясена	-
12			Д1.6.4 Рівнинні незаболочені ліси вільхи чорної і ясена	-
13			Д1.6.4 Рівнинні незаболочені ліси вільхи чорної і ясена	-
14			Д1.6.4 Рівнинні незаболочені ліси вільхи чорної і ясена	-
15			Д1.5.2 Ацидофільні мезофільні березові ліси	-
16			Д1.5.2 Ацидофільні мезофільні березові ліси	-
17			Д1.5.2 Ацидофільні мезофільні березові ліси	-
18			Д1.5.2 Ацидофільні мезофільні березові ліси	-
19			Д1.5.2 Ацидофільні мезофільні березові ліси	-
Острівське лісництво				
1			Д1.6.4 Рівнинні незаболочені ліси вільхи чорної і ясена	-
2			Д1.5.2 Ацидофільні мезофільні березові ліси	-
3			Д1.5.2 Ацидофільні мезофільні березові ліси	-

№ п/п	Номер кварталу	Номер виділу	Номер та назва біотопу (оселища) за Національним каталогом біотопів України	Види тварин та рослин під захистом ЧКУ, РБК і ЄЧС
4			Д1.6.4 Рівнинні незаболочені ліси вільхи чорної і ясена	-
5			Д1.6.4 Рівнинні незаболочені ліси вільхи чорної і ясена	-
6			Д1.6.4 Рівнинні незаболочені ліси вільхи чорної і ясена	-
7			Д1.6.4 Рівнинні незаболочені ліси вільхи чорної і ясена	-
8			Д1.5.2 Ацидофільні мезофільні березові ліси	-
9			Д1.6.4 Рівнинні незаболочені ліси вільхи чорної і ясена	-
10			Д1.6.4 Рівнинні незаболочені ліси вільхи чорної і ясена	-
11			Д1.6.4 Рівнинні незаболочені ліси вільхи чорної і ясена	-
12			Д1.6.4 Рівнинні незаболочені ліси вільхи чорної і ясена	-
13			Д1.4.1 Слабоацидофільні флористично багаті дубові і сосново-дубові ліси	-
14			Д1.6.4 Рівнинні незаболочені ліси вільхи чорної і ясена	-
15			Д2.2.2 Ацидофільні свіжі та вологі ліси сосни звичайної	-
16			Д2.2.2 Ацидофільні свіжі та вологі ліси сосни звичайної	-

Кількість і повна назва біотопів за відповідними класифікаційними системами Європи і України наводиться у таблиця 4.2.

Таблиця 4.2

Номенклатура і представництво біотопів у місцях ділянок планової діяльності, обстежених у 2025 році

№ п/п	Біотопи за класифікаційними системами України і Європи	Кількість об'єктів, одиниць
1	**НКБУ:** Д1.4.1 Слабоацидофільні флористично багаті дубові і сосново-дубові ліси; **EUNIS:** G1.7 Термофільні листопадні ліси; G4.C Мішані термофільні ліси сосново-дубові ліси; ***Бернська конвенція:*** *G1.7 Термофільні листопадні ліси;* ***Оселищна Директива:*** *9110*Євросибірські степові діброви.*	2
2	**НКБУ:** Д1.4.1 Слабоацидофільні флористично багаті дубові і сосново-дубові ліси; **EUNIS:** G1.7 Термофільні листопадні ліси; G4.C Мішані термофільні ліси сосново-дубові ліси	2

№ п/п	Біотопи за класифікаційними системами України і Європи	Кількість об'єктів, одиниць
3	**НКБУ:** Д1.5.2 Ацидофільні мезофільні березові ліси; **EUNIS:** G1.9 Незаплавні ліси з домінуванням *Betula*, *Populus tremula* або *Sorbus aucuparia*, G4.4 Мішані ліси *Pinus sylvestris – Betula.*	23
4	**НКБУ:** Д1.6.4 Рівнинні незаболочені ліси вільхи чорної і ясена; **EUNIS:** G1.21 Заплавні періодично мокрі ліси з домінуванням *Alnus* або *Fraxinus*; ***Бернська конвенція:*** *G1.21 Заплавні періодично мокрі ліси з домінуванням Alnus або Fraxinus;* ***Оселищна Директива:*** *91E0 Заплавні ліси з Alnus glutinosa та Fraxinus excelsior (Alno-Padion, Alnionincanae).*	15
5	**НКБУ:** Д1.6.4 Рівнинні незаболочені ліси вільхи чорної і ясена; **EUNIS:** G1.21 Заплавні періодично мокрі ліси з домінуванням *Alnus* або *Fraxinus*.	10
6	**НКБУ:** Д1.8 Антропогенні широколистяні ліси; **EUNIS:** G1.C Культури широколистяних листопадних дерев виразно неприродного характеру; G4.F Мішані лісові культури; G5.2 Ділянки антропогенного широколистяного листопадного лісу малої площі; G5.5 Ділянки антропогенного мішаного листопадного лісу малої площі.	5
7	**НКБУ:** Д2.2.2 Ацидофільні свіжі та вологі ліси сосни звичайної; **EUNIS:** G3.4 Ліси *Pinus sylvestris* на південь від тайги (G3.42111 Субконтинентальні зеленомохові ліси сосни звичайної; G3.42113 Субконтинентальні молінієві ліси сосни звичайної; G3.42114 Субконтинентальні різнотравні ліси сосни звичайної); G4.4 Мішані ліси *Pinus sylvestris – Betula*; G4.7 Мішані ацидофільні ліси *Pinus sylvestris – Quercus*).	55
8	**НКБУ:** Д2.2.3 Сирі ліси сосни звичайної; **EUNIS:** G3.E Неморальні заболочені хвойні ліси, G4.1 Мішані заболочені ліси; ***Бернська конвенція:*** *G3.E Неморальні заболочені хвойні ліси;* ***Оселищна Директива:*** *91D0*Оліготрофні та мезотрофні заболочені ліси.*	9
9	**НКБУ:** Д2.2.3 Сирі ліси сосни звичайної; **EUNIS:** G3.E Неморальні заболочені хвойні ліси, G4.1 Мішані заболочені ліси.	4
10	**НКБУ:** Д2.6 Антропогенні хвойні ліси; **EUNIS:** G3.F Культури хвойних виразно неприродного характеру; G5.3 Ділянки антропогенного хвойного лісу малої площі; G5.5 Ділянки антропогенного мішаного лісу малої площі.	2
Разом:		**127**

Лісові біотопи (за НКБУ) представлені наступними деревними, чагарниковими та трав'яними рослинами, мохами та лишайниками:

Д1.4.1 Слабоацидофільні флористично багаті дубові і сосново-дубові ліси. Він представлений мішаним насадженням з дуба звичайного, сосни звичайної, берези повислої, та граба звичайного з домішкою осики, вільхи чорної та клена гостролистого. У підліску зустрічається крушина ламка, горобина звичайна та ліщина звичайна. Живий надгрунтовий покрив складається з конвалії звичайної, купини пахучої, суниці лісової, буквиці лікарської, вероніки дібровної, дзвоників персиколистих, зірочника лісового, материнки звичайної, костяниці, конюшини альпійської, наперстянки великоквіткової, перлівки пониклої, смовді гірської, тонконога лучного, орляка звичайного;

Д1.5.2 Ацидофільні мезофільні березові ліси. У цих лісах головною утворюючою породою виступає береза повисла або/та осика з домішкою вільхи чорної, сосни звичайної, граба звичайного, дуба звичайного, ялини європейської, липи серцелистої та клена гостролистого. У підліску зустрічається крушина ламка та горобина звичайна. Трав'яно-чагарничковий ярус складається із тонконога лучного, тонконога дібровного, осоки шорстковолосистої, польовиці пагононосної, веснівки дволистої, одинарника європейського, молінії голубої, орляка звичайного, вереса звичайного, чорниці, брусниці, дикрана багатоніжкового, плевроцію Шребера;

Д1.6.4 Рівнинні незаболочені ліси вільхи чорної і ясена. Вони представлені вільхою чорною з домішкою берези повислої, сосни звичайної, осики, граба звичайного, дуба звичайного та ялини європейської. У підліску наявна крушина ламка, горобина звичайна та верба козяча. До складу живого надгрунтового покриву входить осоки трясучковидна, гостра, видовжена, гостровидна і прибережна, вербозілля звичайне, чемериця Лобелієва, веснівка дволиста, фіалка багнова, гірчак перцевий, плакун верболистий, малина звичайна, смовдь болотна, комиш лісовий, щитник чоловічий, кропива дводомна, ситник розлогий;

Д1.8 Антропогенні широколистяні ліси. Вони представлені деревостанами з вільхи чорної, дуба звичайного, сосни звичайної та берези повислої. У підліску трапляється крушина ламка та горобина звичайна. Живий надгрунтовий покрив представлений молінією голубою, веснівкою дволистою, щитником шартрським, польовицею пагононосною, орляком звичайним, багном болотним, буяхами, чорницею, брусницею, вересом звичайним, дикраном багатонізковим, плевроцієм Шребера, сфагном оманливим;

Д2.2.2 Ацидофільні свіжі та вологі ліси сосни звичайної. Вони представлені наступними деревними видами рослин: сосною звичайною, березою повислою, дубом звичайним з домішкою вільхи чорної, граба звичайного, осики та ялини європейської. У підліску зустрічається крушина ламка та горобина звичайна. Живий надгрунтовий покрив складається з конвалії звичайної, чорниці, брусниці, вересу звичайного, молінії голубої, орляка звичайного, дикрану багатоніжкового, плевроцію Шребера, гілокомію блискучого;

Д2.2.3 Сирі ліси сосни звичайної. Ці ліси складаються з сосни звичайної або сосни звичайної, дуба звичайного, берези повислої та вільхи чорної. Підлісок представлений крушиною ламкою та вербою козячою. Мохово-трав'яно-чагарничковий ярус складається з молінії голубої, багна болотного, буяхів, чорниці, брусниці, вереса звичайного, журавлини болотної, дикрану багатоніжкового, плевроція Шребера, сфагна оманливого, сфагна болотного, зозулиного льону звичайного;

Д2.6 Антропогенні хвойні ліси. Вони представлені деревостанами з ялини європейської та / або сосни звичайної, берези повислої, вільхи чорної, граба звичайного та дуба звичайного. У підліску трапляється крушина ламка та горобина звичайна. Живий надгрунтовий покрив представлений молінією голубою, чорницею, брусницею, дикраном багатоніжковим, плевроцієм Шребера, гілокомнієм блискучим або чорницею, вересом звичайним, брусницею, осоками чорною, видовженою, гострою, сфагнами болотним та оманливим.

У загальному частка типових (поширених) біотопів на ділянках планової діяльності становить 79,5 %, а рідкісних лісових біотопів – 20,5 %.

4.1.2. Рідкісні біотопи на ділянках планової діяльності

На основі узагальнення даних характеристик цільових об'єктів встановлено кількість, номенклатуру та інші характеристики лісових рідкісних біотопів у місцях проведення планової діяльності 2025 р. на території Висоцького надлісництва філії «Поліський лісовий офіс» ДП «Ліси України» (ДП «Зарічненське ЛГ»). При визначенні (ідентифікації) рідкісних біотопів застосовано класифікаційні системи Національного каталогу біотопів України, EUNIS, Бернської конвенції, Оселищної Директиви. У місцях планової діяльності усього виявлено рідкісних 26 лісових рідкісних

біотопів. Їхня оцінка наведена у таблиці 4.3, а таксаційна характеристика цих ділянок планової діяльності наведено у таблиці 2.1 (розділ 2).

Таблиця 4.3

Перелік та характеристика рідкісних лісових біотопів ділянок планової діяльності, обстежених у 2025 році

№ п/п	№ кварталу	№ виділу	Рідкісний біотоп – номер і назва за НКБУ	Репрезентативність	Статус збереження	Перспективи збереження	Плановані заходи зі збереження
Олександрівське лісництво							
1			Д2.2.3 Сирі ліси сосни звичайної	висока	у хорошому стані	задовільні	відновлення у корінному вигляді
2			Д2.2.3 Сирі ліси сосни звичайної	висока	у хорошому стані	задовільні	відновлення у корінному вигляді
3			Д2.2.3 Сирі ліси сосни звичайної	висока	у хорошому стані	задовільні	відновлення у корінному вигляді
4			Д2.2.3 Сирі ліси сосни звичайної	посередня	у хорошому стані	задовільні	відновлення у корінному вигляді
5			Д2.2.3 Сирі ліси сосни звичайної	висока	у хорошому стані	задовільні	відновлення у корінному вигляді
6			Д2.2.3 Сирі ліси сосни звичайної	висока	у хорошому стані	задовільні	відновлення у корінному вигляді
7			Д2.2.3 Сирі ліси сосни звичайної	посередня	у хорошому стані	задовільні	відновлення у корінному вигляді
8			Д2.2.3 Сирі ліси сосни звичайної	висока	у хорошому стані	хороші	відновлення у корінному вигляді
Локницьке лісництво							
9			Д1.6.4 Рівнинні незаболочені ліси вільхи чорної і ясена	посередня	у хорошому стані	хороші	відновлення у корінному вигляді
10			Д1.6.4 Рівнинні незаболочені ліси вільхи чорної і ясена	посередня	у хорошому стані	хороші	відновлення у корінному вигляді
11			Д1.6.4 Рівнинні незаболочені ліси вільхи чорної і ясена	посередня	у хорошому стані	хороші	відновлення у корінному вигляді

№ п/п	№ кварталу	№ виділу	Рідкісний біотоп – номер і назва за НКБУ	Репрезентативність	Статус збереження	Перспективи збереження	Плановані заходи зі збереження
Мутвицьке лісництво							
12			Д1.4.1 Слабоацидофільні флористично багаті дубові і сосново-дубові ліси	посередня	у поганому стані	несприятливі	відновлення у корінному вигляді
13			Д1.6.4 Рівнинні незаболочені ліси вільхи чорної і ясена	посередня	у хорошому стані	задовільні	відновлення у корінному вигляді
14			Д1.4.1 Слабоацидофільні флористично багаті дубові і сосново-дубові ліси	найнижча	у поганому стані	несприятливі	відновлення у корінному вигляді
15			Д1.6.4 Рівнинні незаболочені ліси вільхи чорної і ясена	посередня	у хорошому стані	задовільні	відновлення у корінному вигляді
Річицьке лісництво							
16			Д2.2.3 Сирі ліси сосни звичайної	висока	у хорошому стані	хороші	відновлення у корінному вигляді
17			Д1.6.4 Рівнинні незаболочені ліси вільхи чорної і ясена	висока	у хорошому стані	задовільні	відновлення у корінному вигляді
18			Д1.6.4 Рівнинні незаболочені ліси вільхи чорної і ясена	висока	у хорошому стані	хороші	відновлення у корінному вигляді
19			Д1.6.4 Рівнинні незаболочені ліси вільхи чорної і ясена	посередня	у хорошому стані	задовільні	відновлення у корінному вигляді
20			Д1.6.4 Рівнинні незаболочені ліси вільхи чорної і ясена	посередня	у хорошому стані	задовільні	відновлення у корінному вигляді

№ п/п	№ кварталу	№ виділу	Рідкісний біотоп – номер і назва за НКБУ	Репрезентативність	Статус збереження	Перспективи збереження	Плановані заходи зі збереження
21			Д1.6.4 Рівнинні незаболочені ліси вільхи чорної і ясена	посередня	у хорошому стані	задовільні	відновлення у корінному вигляді
22			Д1.6.4 Рівнинні незаболочені ліси вільхи чорної і ясена	посередня	у хорошому стані	задовільні	відновлення у корінному вигляді
Острівське лісництво							
23			Д1.6.4 Рівнинні незаболочені ліси вільхи чорної і ясена	посередня	у хорошому стані	задовільні	відновлення у корінному вигляді
24			Д1.6.4 Рівнинні незаболочені ліси вільхи чорної і ясена	посередня	у хорошому стані	хороші	відновлення у корінному вигляді
25			Д1.6.4 Рівнинні незаболочені ліси вільхи чорної і ясена	посередня	у хорошому стані	хороші	відновлення у корінному вигляді
26			Д1.6.4 Рівнинні незаболочені ліси вільхи чорної і ясена	посередня	у хорошому стані	задовільні	відновлення у корінному вигляді

Планову діяльність заплановано провести на 26 ділянках у 3 лісових рідкісних біотопах – Д1.4.1 Слабоацидофільні флористично багаті дубові і сосново-дубові ліси, Д1.6.4 Рівнинні незаболочені ліси вільхи чорної і ясена та Д2.2.3 Сирі ліси сосни звичайної. Репрезентативність рідкісних біотопів на ділянках планової діяльності є високою, посередньою або найнижчою. За статусом збереження виділяються біотопи з хорошим та поганим станом, а перспективи збереження змінюються від хороших до задовільних та несприятливих. Основними причинами поганого стану цих насаджень є невідповідність деяких деревних порід типам лісорослинних умов, низька відносна повнота та т. п. Також, перелічені чинники знижують можливість виконувати цими насадженнями екосистемні послуги. Наступним заходом є проведення планової діяльності і формування нових корінних насаджень, більш адаптованих до змін клімату.

Охорона рідкісних лісових біотопів і угрупувань рослин на території надлісництва проводиться у ряді природно-заповідних об’єктів, зокрема національному природному парку «Нобельський» (Мутвицьке, Острівське, Локницьке та Річицьке лісництва); регіональному ландшафтному парку «Прип’ять-Стохід» (Мутницьке лісництво); ботанічні заказники загальнодержавного значення «Сварицевицький» (Сварицевицьке лісництво) та «Вичівський» (Вичівське лісництво); гідрологічні заказник загальнодержавного значення «Дібрівський» (Дібрівське лісництво); загальнозоологічні заказники місцевого значення «Мутвицький» (Мутвицьке лісництво) та Урочище «Поличне» (Річицьке лісництво);

гідрологічний заказники місцевого значення «Дібрівський» (Дібрівське лісництво); ландшафтний заказники місцевого значення «Мутвицький» (Мутвицьке лісництво); заповідні лісові урочища «Топець» (Річицьке лісництво) та «Вичівське» (Вичівське лісництво).

4.1.3. Дослідження планової діяльності за 2022-2025 рр.

У 2025 році дослідження проводились на ділянках планової діяльності 2022-2025 років, нині це – зруби, на яких проводиться/проведено відновлення лісу штучним способом. На усіх цих ділянках сформувався наступний біотоп за Національним каталогом біотопів України – Д3 Біотопи з недавно знищеним деревним ярусом (EUNIS: G5.7 Молоді лісові культури і поростеві деревостани, G5.8 Вируби і згарища). Цей біотоп є перехідним, у майбутньому можуть сформуватися типові або рідкісні біотопи (оселища) в залежності від складу фітоценозу, його наближення до «еталонності» і лісорослинних умов.

У процесі поточних обстежень встановлено, що трелювання і складування заготовленої лісопродукції та утилізація порубкових решток за межами ділянок планової діяльності не проводилися. Вивезення деревини та роботи з приведення лісосічних ділянок до стану, придатного до лісовідновлення, виконувалися оперативно. На усіх ділянках планової діяльності 2022-2025 років наявні порубочні рештки в об'ємі 5 $м^3 \cdot га^{-1}$ різних стадій розкладання і діаметрів. Також на ділянках наявні залишені дерева-насінники. Їхня кількість залежить від площі ділянки, основними породами є сосна звичайна, дуб звичайний та вільхою чорною.

Моніторинг показав, що фактів помітних порушень структурно-функціональних складових у виділах, прилеглих до ділянок планової діяльності, не спостерігається. У цілому деревостан, підріст, підлісок, трав'яно-чагарниковий ярус, мохи і лісова підстилка в узлісних зонах прилеглих до зрубів насаджень не мають ознак значимих ушкоджень. Рослинний покрив в оточуючих виділах за відсутності прямої дії лісогосподарських операцій не зазнав негативного впливу через проведення планової діяльності. Правомірним є висновок про те, що планова діяльність 2022-2025 рр. не призвела до значного негативного впливу на збереженість біорізноманіття.

4.2. Дослідження наявності видів флори та фауни занесених до Червоної книги України на ділянках планової діяльності та в оточуючих виділах

У процесі післяпроєктного моніторингу у місцях планової діяльності ділянок, обстежених у 2025 році, на території Висоцького надлісництва філії «Поліський лісовий офіс» ДП «Ліси України» (ДП «Зарічненське ЛГ») встановлювали наявність видів рослин і тварин, які підлягають охороні за Червоною книгою України, Резолюцією Бернської конвенції або Європейським червоним списком.

Післяпроектні моніторингові дослідження свідчать, що на ділянках планової діяльності, обстежених у 2025 році, на території надлісництва відсутні види рослин та тварин, які підлягають охороні згідно Червоної книги України, Резолюції Бернської конвенції або Європейського червоного списку.

На території надлісництва встановлено наявність видів рослин і тварин, занесених до Червоної книги України. Перелік та передбачені методикою моніторингу характеристики наведені у таблиці 4.4 та додатку А, а їх представництво та кількість локалітетів видів рослин та тварин наведено у таблиці 4.5.

Усі встановлені рідкісні види тварин і рослин знаходяться за межами ділянок планової діяльності. Для лелеки чорного у Локницькому та Мутвицькому лісництвах виділені охоронні зони навколо місць гніздування згідно чинного законодавства.

Таблиця 4.4

Квартально-видільний перелік та коротка характеристика рідкісних видів рослин і тварин на території надлісництва

№ п / п	Назва виду рослин чи тварин	№ кварталу / виділу	Автор знахідка, дата	Статус / перспектива збереження виду	Головні загрози	Заходи, які будуть вжиті для збереження виду
Локницьке лісництво						
1	Лелека чорний (*Ciconia nigra* (Linnaeus, 1758)			Сприятливий / сприятлива	Природні процеси, зміни клімату, зміни природних середовищ існування, викликані людською діяльністю	Основні найбільш вагомі заходи вже застосовуються
2	Лелека чорний (*Ciconia nigra* (Linnaeus, 1758)			Сприятливий / сприятлива	Природні процеси, зміни клімату, зміни природних середовищ існування, викликані людською діяльністю	Основні найбільш вагомі заходи вже застосовуються
Мутвицьке лісництво						
3	Лелека чорний (*Ciconia nigra* (Linnaeus, 1758)			Сприятливий / сприятлива	Природні процеси, зміни клімату, зміни природних середовищ існування, викликані людською діяльністю	Основні найбільш вагомі заходи вже застосовуються

Таблиця 4.5

Розміщення і охоронний статус видів рослин і тварин, встановлених на території надлісництва

№ п/п	Назва виду рослини чи тварини	Охоронний статус	Кількість локалітетів, одиниць			
			усього	за розміщенням		
				ділянки планової діяльності	оточуючий виділ	ПЗФ
1	Лелека чорний (Ciconia nigra (Linnaeus, 1758)	ЧКУ				
Разом тварин:						

Примітка: ЧКУ – Червона книга України.

Отже, заходи, які будуть вжиті для збереження виду є відомими і застосовані – виділено охоронні зони у місцях гніздування рідкісних птахів.

4.3. Післяпроектний моніторинг в об'єкті Смарагдової мережі Dubrovytskyi (UA0000186), Stokhid-Nobel (UA0000168), Richky-Mutvytsia (UA0000412) та Prypiat-Stokhid National Nature Park (UA0000044) на території Висоцького надлісництва філії «Поліський лісовий офіс» ДП «Ліси України» (ДП «Зарічненське ЛГ»)

4.3.1. Інформація щодо досліджень в об'єктах Смарагдової мережі

У районі діяльності Висоцького надлісництва філії «Поліський лісовий офіс» ДП «Ліси України» (ДП «Зарічненське ЛГ») розміщені наступні об'єкти Смарагдової мережі Dubrovytskyi (UA0000186), Stokhid-Nobel (UA0000168), Richky-Mutvytsia (UA0000412) та Prypiat-Stokhid National Nature Park (UA0000044).

Об'єкт Смарагдової мережі Prypiat-Stokhid National Nature Park (UA0000044) не охоплює територію надлісництва, а лише межує з нею. Об'єкт Смарагдової мережі Richky-Mutvytsia (UA0000412) знаходиться на стадії проектування. Згідно з проектними даними, він частково охоплюватиме Локницьке (квартали № 12-69, 73-86), Мутвицьке (квартали № 1-37, 42-58, 70-74), Острівське (квартали № 1-62) та Річицьке (квартали № 42-44) лісництва.

Об'єкт Смарагдової мережі Dubrovytskyi (UA0000186) частково охоплює Вичівське лісництво (квартали № 4-13, 16-56, 60-72, 74). Об'єкт Смарагдової мережі Stokhid – Nobel (UA0000168) частково охоплює Локницьке (квартали № 1-11, 68-74), Мутвицьке (квартали № 1, 2, 38-41, 53, 55, 56, 59-61, 63-70) та Сварицевицьке (квартали № 23, 25-45, 48, 50) лісництва.

В об'єкті Смарагдової мережі ***Dubrovytskyi (UA0000186)*** зафіксовані наступні біотопи **за НКБУ**:

водні біотопи:

- В1.1.2 Мезотрофні та евтрофні водойми з макрофітною рослинністю (***Резолюція 4 Бернської конвенції:*** С1.222 Вільноплаваючі скупчення *Hydrocharis morsus-ranae*; С1.223 Вільноплаваючі скупчення *Stratiotes aloides*; С1.224 Вільноплаваючі колонії *Utricularia australis* та *Utricularia vulgaris*; С1.3411 Угруповання водяних жовтецiв на мілководдях; С1.3413 Зарості *Hottonia palustris* на мілководдях; ***Додаток І Оселищної Директиви:*** 3150 Природні евтрофні озера з рослинністю типу *Magnopotamion* або *Hydrocharition*);

- В1.1.3 Мезотрофні водойми з твердою (жорсткою) водою і угрупованнями харових водоростей (***Резолюція 4 Бернської конвенції:*** С1.25 Занурені килимки харофітів у мезотрофних водоймах; 3140 Оліго-мезотрофні водойми з жорсткою водою і бентосною рослинністю *Chara* spp.);

- В1.1.4 Дистрофні водойми з макрофітною рослинністю (***Резолюція 4 Бернської конвенції:*** С1.4 Постійні стоячі дистрофні водойми; ***Додаток І Оселищної Директиви:*** 3160 Природні дистрофні озера та стави;

- В2.1.1 Алювіальні ділянки та днища пересохлих водойм з однорічною земноводною рослинністю (***Резолюція 4 Бернської конвенції:*** С3.51 Євро-сибірські низькорослі однорічні земноводні угруповання (за винятком С3.5131 угруповань ситнику жаб'ячого); ***Додаток І Оселищної Директиви:*** 3130 Оліготрофні до мезотрофні непроточні (лентичні) водойми з рослинністю *Littorelletea uniflorae* та/або *Isoëto-Nanojuncetea*);

- В2.1.2 Алювіальні ділянки та днища пересохлих водойм з багаторічною земноводною рослинністю (***Резолюція 4 Бернської конвенції:*** С3.4 Маловидові угруповання низькорослих біляводних або земноводних рослин; ***Додаток І Оселищної Директиви:*** 3130 Оліготрофні до мезотрофні непроточні (лентичні) водойми з рослинністю *Littorelletea uniflorae* та/або *Isoëto-Nanojuncetea*);

- В4.1.3 Прибережна мезотрофна рослинність на мулистих субстратах (***Резолюція 4 Бернської конвенції:*** D2.3 Перехідні трясовини та сплавини; ***Додаток І Оселищної Директиви:*** 7140 Перехідні трясовини та сплавини);

болотні біотопи:

- Б2.2.2 Болотні та підтоплені ділянки з угрупованнями високих кореневищних осок (***Резолюція 4 Бернської конвенції:*** D5.2 Зарості крупних осокових переважно без застою води);

- Б2.2.3 Болотні та підтоплені ділянки з угрупованнями високих купинних осок (***Резолюція 4 Бернської конвенції:*** D5.2 Зарості крупних осокових переважно без застою води);

- Б3 Мезотрофні болота (***Резолюція 4 Бернської конвенції:*** D2.3 Перехідні болота та сплавини; ***Додаток І Оселищної Директиви:*** 7140 Перехідні трясовини та сплавини);

- Б4.1 Оліготрофні сфагнові болота (***Резолюція 4 Бернської конвенції:*** X04 Комплекси верхових боліт; ***Додаток І Оселищної Директиви:*** 7110*Активні верхові (оліготрофні) болота);

трав'яні біотопи:

- Т1.1.1 Псамофітні трав'яні біотопи на кислих субстратах (***Резолюція 4 Бернської конвенції:*** Е1.9 Незімкнені несередземноморські сухі кислі та нейтральні трав'яні угруповання, у тому числі континентальні трав'яні угруповання на дюнах; ***Додаток І***

Оселищної Директиви: 2330 Континентальні дюни з незімкненими угрупованнями з *Corynephorus* та *Agrostis*);

- Т2.4.1 Рівнинні та низькогірні пустищні луки (***Резолюція 4 Бернської конвенції:*** Е1.71. Угруповання *Nardus stricta*);

- Т3.3. Мокрі луки з домінуванням злакоподібних трав (***Резолюція 4 Бернської конвенції:*** Е3.4 Мокрі або вологі евтрофні і мезотрофні луки);

чагарникові та чагарничкові біотопи:

- Ч10.1 Вересові пустища (***Резолюція 4 Бернської конвенції:*** F4.2 Сухі пустища; ***Додаток І Оселищної Директиви:*** 4030 Європейські сухі чагарничкові пустища;

лісові біотопи:

- Д1.5.1 Ацидофільні дубові і сосново-дубові ліси (***Резолюція 4 Бернської конвенції:*** G1.8 Ацидофільні дубові ліси; ***Додаток І Оселищної Директиви:*** 9190 Старовікові ацидофільні дубові ліси з *Quercus robur* на піщаних рівнинах);

- Д1.5.3 Сирі олігомезотрофні березові ліси (***Резолюція 4 Бернської конвенції:*** G1.51 Сфагнові березові ліси; ***Додаток І Оселищної Директиви:*** 91D0*Оліготрофні та мезотрофні заболочені ліси);

- Д1.7.2 Мезотрофні болота з ярусом берези (***Резолюція 4 Бернської конвенції:*** G1.51 Сфагнові березові ліси; ***Додаток І Оселищної Директиви:*** 91D0*Оліготрофні та мезотрофні заболочені ліси);

- Д2.2.3 Сирі ліси сосни звичайної (***Резолюція 4 Бернської конвенції:*** G3.E Неморальні заболочені хвойні ліси; ***Додаток І Оселищної Директиви:*** 91D0*Оліготрофні та мезотрофні заболочені ліси);

Д2.5.2 Оліготрофні болота з ярусом сосни (***Резолюція 4 Бернської конвенції:*** G3.E Неморальні заболочені хвойні ліси; ***Додаток І Оселищної Директиви:*** 91D0*Оліготрофні та мезотрофні заболочені ліси).

В об'єкті Смарагдової мережі ***Stokhid – Nobel (UA0000168)*** зафіксовані наступні біотопи **за НКБУ**:

водні біотопи:

- В1.1.2 Мезотрофні та евтрофні водойми з макрофітною рослинністю (***Резолюція 4 Бернської конвенції:*** С1.222 Вільноплаваючі скупчення *Hydrocharis morsus-ranae*; С1.223 Вільноплаваючі скупчення *Stratiotes aloides*; С1.224 Вільноплаваючі колонії *Utricularia australis* та *Utricularia vulgaris*; С1.3411 Угруповання водяних жовтецiв на мілководдях; ***Додаток І Оселищної Директиви:*** 3150 Природні евтрофні озера з рослинністю типу *Magnopotamion* або *Hydrocharition*);

- В1.1.3 Мезотрофні водойми з твердою (жорсткою) водою і угрупованнями харових водоростей (***Резолюція 4 Бернської конвенції:*** С1.25 Занурені килимки харофітів у мезотрофних водоймах; 3140 Оліго-мезотрофні водойми з жорсткою водою і бентосною рослинністю *Chara* spp.);

- В1.1.4 Дистрофні водойми з макрофітною рослинністю (***Резолюція 4 Бернської конвенції:*** С1.4 Постійні стоячі дистрофні водойми; ***Додаток І Оселищної Директиви:*** 3160 Природні дистрофні озера та стави;

- В2.1.1 Алювіальні ділянки та днища пересохлих водойм з однорічною земноводною рослинністю (***Резолюція 4 Бернської конвенції:*** С3.51 Євро-сибірські низькорослі однорічні земноводні угруповання (за винятком С3.5131 угруповань ситнику жаб'ячого); ***Додаток І Оселищної Директиви:*** 3130 Оліготрофні до мезотрофних непроточні (лентичні) водойми з рослинністю *Littorelletea uniflorae* та/або *Isoëto-Nanojuncetea*);

- В4.1.3 Прибережна мезотрофна рослинність на мулистих субстратах (***Резолюція 4 Бернської конвенції:*** D2.3 Перехідні трясовини та сплавини; ***Додаток І Оселищної Директиви:*** 7140 Перехідні трясовини та сплавини);

болотні біотопи:

- Б2.2.2 Болотні та підтоплені ділянки з угрупованнями високих кореневищних осок (***Резолюція 4 Бернської конвенції:*** D5.2 Зарості крупних осокових переважно без застою води);

- Б2.2.3 Болотні та підтоплені ділянки з угрупованнями високих купинних осок (***Резолюція 4 Бернської конвенції:*** D5.2 Зарості крупних осокових переважно без застою води);

- Б3 Мезотрофні болота (***Резолюція 4 Бернської конвенції:*** D2.3 Перехідні болота та сплавини; ***Додаток І Оселищної Директиви:*** 7140 Перехідні трясовини та сплавини);

- Б4.1 Оліготрофні сфагнові болота (***Резолюція 4 Бернської конвенції:*** X04 Комплекси верхових боліт; ***Додаток І Оселищної Директиви:*** 7110*Активні верхові (оліготрофні) болота);

трав'яні біотопи:

- Т3.1.1 Вологі евтрофні і мезотрофні сінокісні луки (***Резолюція 4 Бернської конвенції:*** E3.4 Мокрі або вологі евтрофні і мезотрофні луки; ***Додаток І Оселищної Директиви:*** 6440 Заплавні луки річкових долин *Cnidion dubii*);

- Т3.1.2 Вологі оліготрофні сінокісні луки (***Резолюція 4 Бернської конвенції:*** E3.5 Мокрі або вологі оліготрофні луки; ***Додаток І Оселищної Директиви:*** 6410 Молінієві луки на вапнякових, торф'яних або глинисто-мулистих ґрунтах (*Molinion caeruleae*);

- Т3.3.1 Мокрі луки з домінуванням злакоподібних трав (***Резолюція 4 Бернської конвенції:*** E3.4 Мокрі або вологі евтрофні і мезотрофні луки);

- Т3.3.2 Мокрі луки з домінуванням високотрав'я (***Резолюція 4 Бернської конвенції:*** E5.4 Мокрі або вологі високотравні та папоротеві узлісся і луки; ***Додаток І Оселищної Директиви:*** 6430 Гідрофільні високотравні каймові угруповання рівнин та від монтанного до альпійського висотних поясів);

чагарникові та чагарничкові біотопи:

- Ч7.1 Вербові чагарникові зарості піщаних і суглинкових берегів (***Резолюція 4 Бернської конвенції:*** F9.1 Прирічкові чагарники);

лісові біотопи:

- Д1.5.1 Ацидофільні дубові і сосново-дубові ліси (***Резолюція 4 Бернської конвенції:*** G1.8 Ацидофільні дубові ліси; ***Додаток І Оселищної Директиви:*** 9190 Старовікові ацидофільні дубові ліси з *Quercus robur* на піщаних рівнинах);

- Д1.5.3 Сирі олігомезотрофні березові ліси (***Резолюція 4 Бернської конвенції:*** G1.51 Сфагнові березові ліси; ***Додаток І Оселищної Директиви:*** 91D0*Оліготрофні та мезотрофні заболочені ліси);

- Д1.6.1 Заплавні вербові і тополеві ліси (***Резолюція 4 Бернської конвенції:*** G1.11 Прирічкові вербові ліси; ***Додаток І Оселищної Директиви:*** 91E0*Заплавні ліси з *Alnus glutinosa* та *Fraxinus excelsior* (*Alno-Padion, Alnion incanae, Salicion albae*);

- Д1.6.4 Рівнинні незаболочені ліси вільхи чорної і ясена (***Резолюція 4 Бернської конвенції:*** G1.21 Заплавні періодично мокрі ліси з домінуванням *Alnus* або *Fraxinus*; ***Додаток І Оселищної Директиви:*** 91E0*Заплавні ліси з *Alnus glutinosa* та *Fraxinus excelsior* (*Alno-Padion, Alnion incanae, Salicion albae*);

- Д1.7.1 Евтрофні болота з ярусом вільхи чорної або берези (***Резолюція 4 Бернської конвенції:*** G1.41 Заболочені вільхові ліси на некислому торфі);

- Д1.7.2 Мезотрофні болота з ярусом берези (***Резолюція 4 Бернської конвенції:*** G1.51 Сфагнові березові ліси; ***Додаток І Оселищної Директиви:*** 91D0*Оліготрофні та мезотрофні заболочені ліси);

- Д2.2.3 Сирі ліси сосни звичайної (***Резолюція 4 Бернської конвенції:*** G3.E Неморальні заболочені хвойні ліси; ***Додаток І Оселищної Директиви:*** 91D0*Оліготрофні та мезотрофні заболочені ліси);

Д2.5.2 Оліготрофні болота з ярусом сосни (***Резолюція 4 Бернської конвенції:*** G3.E Неморальні заболочені хвойні ліси; ***Додаток І Оселищної Директиви:*** 91D0*Оліготрофні та мезотрофні заболочені ліси).

В об'єкті Смарагдової мережі ***Richky-Mutvytsia (UA0000412)*** зафіксовані наступні біотопи **за НКБУ**:

водні біотопи:

- В1.1.4 Дистрофні водойми з макрофітною рослинністю (***Резолюція 4 Бернської конвенції:*** С1.4 Постійні стоячі дистрофні водойми; ***Додаток І Оселищної Директиви:*** 3160 Природні дистрофні озера та стави;

- В2.1.2 Алювіальні ділянки та днища пересохлих водойм з багаторічною земноводною рослинністю (***Резолюція 4 Бернської конвенції:*** С3.4 Маловидові угруповання низькорослих біляводних або земноводних рослин; ***Додаток І Оселищної Директиви:*** 3130 Оліготрофні до мезотрофних непроточні (лентичні) водойми з рослинністю *Littorelletea uniflorae* та/або *Isoëto-Nanojuncetea*);

- В4.1.3 Прибережна мезотрофна рослинність на мулистих субстратах (***Резолюція 4 Бернської конвенції:*** D2.3 Перехідні трясовини та сплавини; ***Додаток І Оселищної Директиви:*** 7140 Перехідні трясовини та сплавини);

болотні біотопи:

- Б2.2.2 Болотні та підтоплені ділянки з угрупованнями високих кореневищних осок (***Резолюція 4 Бернської конвенції:*** D5.2 Зарості крупних осокових переважно без застою води);

- Б2.2.3 Болотні та підтоплені ділянки з угрупованнями високих купинних осок (***Резолюція 4 Бернської конвенції:*** D5.2 Зарості крупних осокових переважно без застою води);

- Б3 Мезотрофні болота (***Резолюція 4 Бернської конвенції:*** D2.3 Перехідні болота та сплавини; ***Додаток І Оселищної Директиви:*** 7140 Перехідні трясовини та сплавини);

трав'яні біотопи:

- Т1.1.1 Псамофітні трав'яні біотопи на кислих субстратах (***Резолюція 4 Бернської конвенції:*** Е1.9 Незімкнені несередземноморські сухі кислі та нейтральні трав'яні угруповання, у тому числі континентальні трав'яні угруповання на дюнах; ***Додаток І Оселищної Директиви:*** 2330 Континентальні дюни з незімкненими угрупованнями з *Corynephorus* та *Agrostis*);

- Т3.3.1 Мокрі луки з домінуванням злакоподібних трав (***Резолюція 4 Бернської конвенції:*** Е3.4 Мокрі або вологі евтрофні і мезотрофні луки);

чагарникові та чагарничкові біотопи:

- Ч7.1 Вербові чагарникові зарості піщаних і суглинкових берегів (***Резолюція 4 Бернської конвенції:*** F9.1 Прирічкові чагарники);

лісові біотопи:

- Д1.5.1 Ацидофільні дубові і сосново-дубові ліси (***Резолюція 4 Бернської конвенції:*** G1.8 Ацидофільні дубові ліси; ***Додаток І Оселищної Директиви:*** 9190 Старовікові ацидофільні дубові ліси з *Quercus robur* на піщаних рівнинах);

- Д1.5.3 Сирі олігомезотрофні березові ліси (***Резолюція 4 Бернської конвенції:*** G1.51 Сфагнові березові ліси; ***Додаток І Оселищної Директиви:*** 91D0*Оліготрофні та мезотрофні заболочені ліси);

- Д1.6.4 Рівнинні незаболочені ліси вільхи чорної і ясена (***Резолюція 4 Бернської конвенції:*** G1.21 Заплавні періодично мокрі ліси з домінуванням *Alnus* або *Fraxinus*; ***Додаток І Оселищної Директиви:*** 91E0*Заплавні ліси з *Alnus glutinosa* та *Fraxinus excelsior* (*Alno-Padion, Alnion incanae, Salicion albae*);

- Д2.2.3 Сирі ліси сосни звичайної (***Резолюція 4 Бернської конвенції:*** G3.E Неморальні заболочені хвойні ліси; ***Додаток І Оселищної Директиви:*** 91D0*Оліготрофні та мезотрофні заболочені ліси).

В об'єкті Смарагдової мережі ***Dubrovytskyi (UA0000186)*** охороняються наступні види рослин і тварин:

рослини:
- наголоватки волошкові (*Jurinea cyanoides* (L.) Rchb.),

безхребетні:
- борос Шнайдера (*Boros schneideri* (Panzer, 1795),
- вусач дубовий великий західний (*Cerambyx cerdo* (Linnaeus, 1758),
- жовтюх шапранець (*Colias myrmidone* (Esper, 1781),
- плоскотілка червона (*Cucujus cinnaberinus* (Scopoli, 1763),
- прочанок Едип (*Coenonympha oedippus* (Fabricius, 1787),
- каптурник посмугований (*Stephanopachys substriatus* (Paykull, 1800),
- рогач звичайний (жук-олень) (*Lucanus cervus* (Linnaeus, 1758),
- рябець авринія (*Euphydryas aurinia* (Rottemburg, 1775),
- тіньолюб рудовусий (*Phryganophilus ruficollis* (Fabricius, 1798),
- червінець непарний (*Lycaena dispar* (Haworth, 1803),

землеводні:
- кумка звичайна (*Bombina bombina* (Linnaeus, 1761),
- тритон гребінчастий (*Triturus cristatus* (Laurenti, 1768),

плазуни:
- черепаха болотна європейська (*Emys orbicularis* (Linnaeus, 1758),

риби:
- в'юн звичайний (*Misgurnus fossilis* (Linnaeus, 1758),
- гірчак європейський (*Rhodeus amarus* (Bloch, 1782),
- щипавка звичайна (*Cobitis taenia* (Linnaeus, 1758),

птахи:
- бугай водяний (*Botaurus stellaris* (Linnaeus, 1758),
- бугайчик звичайний (*Ixobrychus minutus* (Linnaeus, 1766),
- брижач (*Philomachus pugnax* (Linnaeus, 1758),
- деркач лучний (*Crex crex* (Linnaeus, 1758),
- дрімлюга звичайна (*Caprimulgus europaeus* (Linnaeus, 1758),
- дятел білоспинний (*Dendrocopos leucotos* (Bechstein, 1802),
- дятел середній (*Dendrocopos medius* (Linnaeus, 1758),
- дятел трипалий (*Picoides tridactylus* (Linnaeus, 1758),
- жайворонок лісовий (*Lullula arborea* (Linnaeus, 1758),
- жовна сива (*Picus canus* (J. F. Gmelin, 1788),
- жовна чорна (*Dryocopus martius* (Linnaeus, 1758),
- змієїд блакитноногий (*Circaetus gallicus* (Gmelin, 1788),
- кібчик червононогий (*Falco vespertinus* (Linnaeus, 1766),
- коловодник болотяний (*Tringa glareola* Linnaeus, 1758),
- кропив'янка рябогруда (*Sylvia nisoria* (Bechstein, 1792),
- крячок білокрилий (*Chlidonias leucopterus* (Temminck, 1815),
- крячок білощокий (*Chlidonias hybrida* (Pallas, 1811),
- крячок малий (*Sterna albifrons* (Pallas, 1764),
- крячок річковий (*Sterna hirundo* (Linnaeus, 1758),
- крячок чорний (*Chlidonias niger* (Linnaeus, 1758),
- лелека чорний (*Ciconia nigra* (Linnaeus, 1758),
- лелека білий (*Ciconia ciconia* (Linnaeus, 1758),
- лунь болотяний (*Circus aeruginosus* (Linnaeus, 1758),
- лунь лучний (*Circus pygargus* (Linnaeus, 1758),
- лунь польовий (*Circus cyaneus* (Linnaeus, 1766),
- мухоловка білошия (*Ficedula albicollis* (Temminck, 1815),
- осоїд євразійський (*Pernis apivorus* (Linnaeus, 1758),
- орябок (*Tetrastes bonasia* (Linnaeus, 1758),
- підорлик малий (*Aquila pomarina* (C. L. Brehm, 1831),

- підсоколик малий (*Falco columbarius* (Linnaeus, 1758),
- погонич звичайний (*Porzana porzana* (Linnaeus, 1766),
- погонич малий (*Porzana parva* (Scopoli, 1769),
- пугач (*Bubo bubo* (Linnaeus, 1758),
- рибалочка блакитний (*Alcedo atthis* (Linnaeus, 1758),
- синьошийка (*Luscinia svecica* (Linnaeus, 1758),
- сичик-горобець євразійський (*Glaucidium passerinum* (Linnaeus, 1758),
- скопа (*Pandion haliaetus* (Linnaeus, 1758),
- сова болотяна (*Asio flammeus* (Pontoppidan, 1763),
- сова бородата (*Strix nebulosa* (J.R.Forster, 1772),
- сорокопуд терновий (*Lanius collurio* (Linnaeus, 1758),
- сорокопуд чорнолобий (*Lanius minor* (Gmelin, 1788),
- тетерук євразійський (*Tetrao tetrix* (Linnaeus, 1758),
- чепура велика (*Ardea alba* (Linnaeus, 1758),
- чернь білоока (*Aythya nyroca* (Güldenstädt, 1770),

ссавці:

- вовк (*Canis lupus* (Linnaeus, 1758),
- видра річкова (*Lutra lutra* (Linnaeus, 1758),
- бобер європейський (*Castor fiber* (Linnaeus, 1758),
- широковух звичайний (*Barbastella barbastellus* (Schreber, 1774).

В об'єкті Смарагдової мережі ***Stokhid-Nobel (UA0000168)*** охороняються наступні види рослин і тварин:

рослини:

- альдрованда пухирчаста (*Aldrovanda vesiculosa* L.),

безхребетні:

- рогач звичайний (жук-олень) (*Lucanus cervus* (Linnaeus, 1758),

землеводні:

- кумка звичайна (*Bombina bombina* (Linnaeus, 1761),
- тритон гребінчастий (*Triturus cristatus* (Laurenti, 1768),

плазуни:

- черепаха болотна європейська (*Emys orbicularis* (Linnaeus, 1758),

риби:

- в'юн звичайний (*Misgurnus fossilis* (Linnaeus, 1758),
- мінога українська (*Eudontomyzon mariae* (Berg, 1931),
- щипавка звичайна (*Cobitis taenia* (Linnaeus, 1758),

птахи:

- баранець великий (*Gallinago media* (Latham, 1787),
- беркут (*Aquila chrysaetos* (Linnaeus, 1758),
- брижач (*Philomachus pugnax* (Linnaeus, 1758),
- бугай водяний (*Botaurus stellaris* (Linnaeus, 1758),
- глушець (*Tetrao urogallus* (Linnaeus, 1758),
- деркач лучний (*Crex crex* (Linnaeus, 1758),
- дрімлюга звичайна (*Caprimulgus europaeus* (Linnaeus, 1758),
- дятел середній (*Dendrocopos medius* (Linnaeus, 1758),
- жайворонок лісовий (*Lullula arborea* (Linnaeus, 1758),
- жовна чорна (*Dryocopus martius* (Linnaeus, 1758),
- журавель сірий (*Grus grus* (Linnaeus, 1758),
- змієїд блакитноногий (*Circaetus gallicus* (Gmelin, 1788),
- кібчик червононогий (*Falco vespertinus* (Linnaeus, 1766),
- коловодник болотяний (*Tringa glareola* Linnaeus, 1758),
- крячок білокрилий (*Chlidonias leucopterus* (Temminck, 1815),

- крячок річковий (*Sterna hirundo* (Linnaeus, 1758),
- крячок чорний (*Chlidonias niger* (Linnaeus, 1758),
- лелека білий (*Ciconia ciconia* (Linnaeus, 1758),
- лелека чорний (*Ciconia nigra* (Linnaeus, 1758),
- лунь болотяний (*Circus aeruginosus* (Linnaeus, 1758),
- лунь лучний (*Circus pygargus* (Linnaeus, 1758),
- орлан-білохвіст (*Haliaeetus albicilla* (Linnaeus, 1758),
- орябок лісовий (*Tetrastes bonasia* (Linnaeus, 1758),
- очеретянка прудка (*Acrocephalus paludicola* (Vieillot, 1817),
- підорлик малий (*Aquila pomarina* (C. L. Brehm, 1831),
- погонич звичайний (*Porzana porzana* (Linnaeus, 1766),
- погонич малий (*Porzana parva* (Scopoli, 1769),
- пугач (*Bubo bubo* (Linnaeus, 1758),
- рибалочка блакитний (*Alcedo atthis* (Linnaeus, 1758),
- сиворакша євразійська (*Coracias garrulus* (Linnaeus, 1758),
- синьошийка (*Luscinia svecica* (Linnaeus, 1758),
- сичик-горобець євразійський (*Glaucidium passerinum* (Linnaeus, 1758),
- скопа (*Pandion haliaetus* (Linnaeus, 1758),
- сова болотяна (*Asio flammeus* (Pontoppidan, 1763),
- сова бородата (*Strix nebulosa* (J.R.Forster, 1772),
- сорокопуд сірий (*Lanius excubitor* (Linnaeus, 1758),
- сорокопуд терновий (*Lanius collurio* (Linnaeus, 1758),
- тетерук євразійський (*Tetrao tetrix* (Linnaeus, 1758),
- чепура велика (*Ardea alba* (Linnaeus, 1758),
- чернь білоока (*Aythya nyroca* (Güldenstädt, 1770),

ссавці:

- вовк (*Canis lupus* (Linnaeus, 1758),
- видра річкова (*Lutra lutra* (Linnaeus, 1758),
- бобер європейський (*Castor fiber* (Linnaeus, 1758),
- норка європейська (*Mustela lutreola* (Linnaeus, 1761),
- рись євразійська (*Lynx lynx* (Linnaeus, 1758).

В об'єкті Смарагдової мережі ***Richky-Mutvytsia (UA0000412)*** охороняються наступні види рослин і тварин:

рослини – не зафіксовано,

безхребетні:

- рогач звичайний (жук-олень) (*Lucanus cervus* (Linnaeus, 1758),

землеводні:

- кумка звичайна (*Bombina bombina* (Linnaeus, 1761),
- тритон гребінчастий (*Triturus cristatus* (Laurenti, 1768),

плазуни:

- черепаха болотна європейська (*Emys orbicularis* (Linnaeus, 1758),

риби – не зафіксовано,

птахи:

- брижач (*Philomachus pugnax* (Linnaeus, 1758),
- деркач лучний (*Crex crex* (Linnaeus, 1758),
- дятел середній (*Dendrocopos medius* (Linnaeus, 1758),
- жовна сива (*Picus canus* (J. F. Gmelin, 1788),
- жовна чорна (*Dryocopus martius* (Linnaeus, 1758),
- журавель сірий (*Grus grus* (Linnaeus, 1758),
- змієїд блакитноногий (*Circaetus gallicus* (Gmelin, 1788),
- коловодник болотяний (*Tringa glareola* Linnaeus, 1758),

- крячок річковий (*Sterna hirundo* (Linnaeus, 1758),
- крячок чорний (*Chlidonias niger* (Linnaeus, 1758),
- лелека чорний (*Ciconia nigra* (Linnaeus, 1758),
- лелека білий (*Ciconia ciconia* (Linnaeus, 1758),
- лунь болотяний (*Circus aeruginosus* (Linnaeus, 1758),
- лунь лучний (*Circus pygargus* (Linnaeus, 1758),
- очеретянка прудка (*Acrocephalus paludicola* (Vieillot, 1817),
- підорлик малий (*Aquila pomarina* (C. L. Brehm, 1831),
- сичик-горобець євразійський (*Glaucidium passerinum* (Linnaeus, 1758),
- сова болотяна (*Asio flammeus* (Pontoppidan, 1763),
- сорокопуд сірий (*Lanius excubitor* (Linnaeus, 1758),
- тетерук євразійський (*Tetrao tetrix* (Linnaeus, 1758),
- чернь білоока (*Aythya nyroca* (Güldenstädt, 1770),
- шуліка чорний (*Milvus migrans* (Boddaert, 1783),

ссавці:

- вовк (*Canis lupus* (Linnaeus, 1758),
- видра річкова (*Lutra lutra* (Linnaeus, 1758),
- бобер європейський (*Castor fiber* (Linnaeus, 1758).

4.3.2. Дослідження щодо впливу на види та оселища об'єктів Смарагдової мережі

Об'єкт Смарагдової мережі Prypiat-Stokhid National Nature Park (UA0000044) не охоплює територію надлісництва, а лише межує з нею. Об'єкт Смарагдової мережі Richky-Mutvytsia (UA0000412) знаходиться на стадії проектування та узгодження меж цього об'єкту Смарагдової мережі.

В об'єкті Смарагдової мережі Dubrovytskyi (UA0000186) у 2025 р. проведено обстеження на 7 ділянках планованої діяльності у Вичівському лісництві. Їхні таксаційні характеристики наведено у розділі 2 (табл. 2.1). Спостереженнями встановлено, що серед біотопів є лише типові (табл. 4.6). Планова діяльність проводиться у соснових насадження з домішкою берези повислої, осики, дуба звичайного. Ці насадження, за НКБУ, відносяться до типових (поширених) біотопів – Д2.2.2 Ацидофільні свіжі та вологі ліси сосни звичайної та Д2.2.3 Сирі ліси сосни звичайної. У цих лісових біотопах, наступним кроком буде їхнє відновлення у корінному вигляді.

Таблиця 4.6

Перелік та характеристика рідкісних та типових лісових біотопів планової діяльності, обстежених у 2025 р. в об'єкті Смарагдової мережі Dubrovytskyi (UA0000186)

№ п / п	Номер кварталу	Номер виділу	Рідкісний біотоп – номер і назва за НКБУ	Репрезентативність	Статус збереження	Перспективи збереження	Плановані заходи зі збереження
Вичівське лісництво							
1			Д2.2.2 Ацидофільні свіжі та вологі ліси сосни звичайної	-	-	-	відновлення у корінному вигляді
2			Д2.2.2 Ацидофільні свіжі та вологі ліси сосни звичайної	-	-	-	відновлення у корінному вигляді

№ п / п	Номер кварталу	Номер виділу	Рідкісний біотоп – номер і назва за НКБУ	Репрезен-тативність	Статус збереже-ння	Перспек-тиви збереже-ння	Плановані заходи зі збереження
3			Д2.2.2 Ацидофільні свіжі та вологі ліси сосни звичайної	-	-	-	відновлення у корінному вигляді
4			Д2.2.3 Сирі ліси сосни звичайної	-	-	-	відновлення у корінному вигляді
5			Д2.2.2 Ацидофільні свіжі та вологі ліси сосни звичайної	-	-	-	відновлення у корінному вигляді
6			Д2.2.2 Ацидофільні свіжі та вологі ліси сосни звичайної	-	-	-	відновлення у корінному вигляді
7			Д2.2.2 Ацидофільні свіжі та вологі ліси сосни звичайної	-	-	-	відновлення у корінному вигляді

В об'єкті Смарагдової мережі Stokhid – Nobel (UA0000168) у 2025 р. проведено обстеження на 1 ділянці планованої діяльності у Сварицевицькому лісництві. Її таксаційна характеристика наведена у розділі 2 (табл. 2.1). Спостереженнями встановлено, що планова діяльність проводиться у типовому біотопі соснового насадження (табл. 4.7). Це насадження, за НКБУ, відносяться до наступного біотопу – Д2.2.2 Ацидофільні свіжі та вологі ліси сосни звичайної. Наступним кроком, після проведення планової діяльності у цьому насадженні, буде відновлення їх у корінному вигляді.

Таблиця 4.7

Перелік та характеристика рідкісних та типових лісових біотопів планової діяльності на 2025 р. в об'єкті Смарагдової мережі Stokhid – Nobel (UA0000168)

№ п/п	Номер кварталу	Номер виділу	Рідкісний біотоп – номер і назва за НКБУ	Репрезен-тативність	Статус збереже-ння	Перспек-тиви збереже-ння	Плановані заходи зі збереження
Сварицевицьке лісництво							
1			Д2.2.2 Ацидофільні свіжі та вологі ліси сосни звичайної	-	-	-	відновлення у корінному вигляді

У процесі післяпроєктного моніторингу у місцях планової діяльності у 2025 році в об'єкті Смарагдової мережі на території Висоцького надлісництва філії «Поліський лісовий

офіс» ДП «Ліси України» (ДП «Зарічненське ЛГ») відсутні рідкісні види рослин та тварин, які підлягають охороні згідно Червоної книги України, Резолюції Бернської конвенції та Європейського червоного списку.

У загальному слід підкреслити, що вплив планової діяльності на види та оселища в об'єктів Смарагдової мережі є мінімальним. Відновлення ділянок після проведення планової діяльності у корінному вигляді підвищить пристосування молодих лісів до змін клімату.

4.4. Ідентифікація належності лісових територій до пралісів, квазіпралісів і природних лісів

Під час проведення післяпроектного моніторингу на території Висоцького надлісництва філії «Поліський лісовий офіс» ДП «Ліси України» (ДП «Зарічненське ЛГ») встановлювали належність ділянок планової діяльності до пралісів, квазіпралісів і природних лісів. Для ідентифікації використовували «Методику визначення належності лісових територій до пралісів, квазіпралісів та природних лісів».

Проаналізувавши ділянки планової діяльності, виявлене два насадження старше 120 років та площею більше 4,0 га, його таксаційні показники наведено у таблиці 4.8.

Таблиця 4.8

Таксаційна характеристика насадження старше 120 років на ділянках планової діяльност, обстежених у 2025 році

Лісництво	№ кварталу	№ виділу	Площа виділу, га	Склад насадження	Вік, років	Тип лісу	Відносна повнота
Олександрівське				7Сз3Бп		А4С	0,60
Олександрівське				8Сз2Бп		В4ДС	0,60

Насадження старше 120 р. на ділянці планової діяльності, обстежених у 2025 р. на території надлісництва за рядом критеріїв, не належить до пралісів, квазіпралісів і природних лісів.

4.5. Облік заготовленої деревини та лісопродукції

Основними деревними породами надлісництва є сосна звичайна, дуб звичайний, береза повисла та вільха чорна. Облік заготовленої деревини на території Висоцького надлісництва філії «Поліський лісовий офіс» ДП «Ліси України» (ДП «Зарічненське ЛГ») подається у таблиці 4.9.

Таблиця 4.9

Заготовлена деревина та лісопродукція за видами рубок, куб. м. (01.01.2025-31.12.2025)

Господарство	**Прочищення**	**Прорідження**	**Прохідна рубка**	**Санітарні рубки вибіркові**	**Санітарні рубки суцільні**	**Суцільнолісосічна рубка**	**РПОД, суцільний**	**Загальний об' єм**
М'яколистяні	0,000	218,145	63,527	249,354	313,844	15709,707	626,356	17180,933
Твердолистяні	0,000	44,823	2,014	7,016	60,075	3857,371	520,445	4491,744
Хвойні	3,000	1985,367	1956,316	3858,254	4659,136	19616,762	698,588	32777,423
Всього	3,000	2248,335	2021,857	4114,624	5033,055	39183,840	1845,389	54450,100

4.6. Інформація щодо проведення лісовідновлення на ділянках планованої діяльності

Лісовідновлення на території Висоцького надлісництва філії «Поліський лісовий офіс» ДП «Ліси України» (ДП «Зарічненське ЛГ») проводиться штучним та природним способами (табл. 4.10). Природне поновлення проходитиме насіннєвим (засівання ділянок насінням передбачено від стіни лісу та насінників (залишених після планової діяльності 2022-2025 рр.)) та/або вегетативним шляхами. В основному деревами-насінниками виступають сосна звичайна, рідше – дуб звичайний. Природним шляхом лісовідновлюються зруби наступними деревними породами: сосна звичайна, вільха чорна та береза повисла. Природне поновлення проводять без / з сприянням.

Штучне лісовідновлення лісу (створення лісових культур) на планованих ділянках 2022-2024 років проводилося наступним чином: обробіток ґрунту – механізований (нарізка борозн, оранка); спосіб посадки – вручну; розміщення посадкових місць у залежності від виду деревної породи – 2,0 × 0,6; 2,2 × 0,7; 2,5 × 0,6-0,7, 1,0; 3,0 × 0,5-0,7, 1,0 м; схема змішування 9-8-7-6-5-4-3 ряди хвойних (сосна) або листяних (дуб) : 1-2-3-4-5 рядів хвойних (сосни, ялина) або листяних (дуб, береза) або 4 ряди сосни : 2 ряди дуба : 2 ряди ялини. Також використовується створення соснових культур за схемою змішування 10 рядів з веденням ялини європейської у ряди, кожне 10 місце. Головними породами під час створення лісових культур у залежності від лісорослинних умов виступають сосна звичайна та дуб звичайний. У середньому під час штучного лісовідновлення висаджується у діапазоні 3330-8300 шт·га$^{-2}$ сіянців/саджанців деревних порід.

Таблиця 4.10

Лісовідновлення на ділянках планової діяльності

Рік проведення	Суцільні зруби, га	в т. ч. головне користування	Лісовідновлення, га			
			Всього	в тому числі, га		
				Лісові культури	Природне поновлення	в т. ч. сприяння природному поновленню
2023	183,0	120,5	183,0	146,9	36,1	14,4
2024	192,2	183,5	39,7	39,7	-	-
2025	215,6	174,9	181,6	58,1	82,1	41,4

5. ПЕРЕЛІК ЗАХОДІВ, СПРЯМОВАНИХ НА УСУНЕННЯ ВПЛИВУ ПЛАНОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА ВИЯВЛЕНІ МІСЦЯ ЗРОСТАННЯ/ПЕРЕБУВАННЯ ОБ'ЄКТІВ ЧЕРВОНОЇ КНИГИ УКРАЇНИ

Для зменшення негативного впливу лісогосподарських заходів на території Висоцького надлісництва філії «Поліський лісовий офіс» ДП «Ліси України» на біорізноманіття, у тому числі і виявлених видів тварин та рослини Червоної книги України, пропонуються наступні заходи:

- відновлення лісів на ділянках планової діяльності у корінному вигляді. У свіжих і вологих сугрудах формувати насадження мішаного складу з 4-6 одиницями у складі дуба звичайного. У вологих і сирих вільхових типах практикувати відновлення насаджень як природним, так і штучним способами з 4-6 одиницями вільхи чорної, 1-2 одиницями дуба звичайного, 1-2 одиницями ясена звичайного;
- в усіх біотопах, на кожній ділянці планової діяльності, необхідно виконувати цільову оцінку можливостей природного поновлення, надаючи йому перевагу перед штучним. Забезпечити максимально можливе збереження життєздатного підросту основних лісотвірних порід (головних і супутніх) і переведення його в склад майбутнього насадження;
- у разі незадовільного прогнозу природного поновлення після проведення планової діяльності або формування похідних деревостанів, зокрема осичників, слід створювати суцільні/часткові лісові культури;
- для дуба звичайного чи вільхи чорної, доцільним є також використання вегетативного природного поновлення шляхом селективного відбору лідируючих особин з гнізд порості;
- у разі, коли у прилеглих до ділянок виділах наявні рідкісні біотопи та рідкісні види рослин, проводити планову діяльність у зимовий період часу та у спосіб, який би убезпечував від ушкодження стіни лісу та надгрунтовий покрив оточуючих насаджень;
- збереження рідкісних лісових біотопів на території надлісництва, охорона їх від незаконних рубань та пожеж, а за можливості переводити їх у природно-заповідному фонді;
- під час проведення лісовпорядкування та відводів ділянок у планову діяльність проводити обстеження на наявність рідкісних видів рослин, перебування/гніздування тварин;
- фіксувати місця гніздівлі хижих птахів та створювати охорону зону відповідно до чинного законодавства;
- проводити пропаганду щодо збереження лісових насаджень та рідкісних видів рослин і тварин;
- при виявлені ерозійних процесів на ділянках планової діяльності, господарські заходи потрібно припинити і вжити заходів для зупинки розвитку ерозійних процесів.

ВИСНОВКИ

За результатами проведеного післяпроєктного моніторингу на території Висоцького надлісництва філії «Поліський лісовий офіс» ДП «Ліси України» (Висновки з ОВД № 21/01-20216168064/1 (ДП «Висоцьке ЛГ») та № 21/01-20216248129/1 (ДП «Зарічненське ЛГ»)) у 2025 році можна зробити наступні висновки:

1. У 2025 р. на території надлісництва обстежено 211 ділянок планової діяльності у 13 лісництвах (у 6 лісництвах колишнього ДП «Висоцьке ЛГ» (№ 21/01-20216168064/1) на 84 ділянках та у 7 лісництвах колишнього ДП «Зарічненське ЛГ» (№ 21/01-20216248129/1) на 117 ділянках).

2. На території надлісництва на ділянках планової діяльності трапляються наступні біотопи за НКБУ:

- у лісництвах колишнього ДП «Висоцьке ЛГ» (№ 21/01-20216168064/1) – Д1.5.1 Ацидофільні дубові і сосново-дубові ліси, Д1.5.2 Ацидофільні мезофільні березові ліси, Д1.5.3 Сирі олігомезотрофні березові ліси, Д1.6.4 Рівнинні незаболочені ліси вільхи чорної і ясена, Д1.8 Антропогенні широколистяні ліси, Д2.2.2 Ацидофільні свіжі та вологі ліси сосни звичайної, Д2.2.3 Сирі ліси сосни звичайної та Д2.6 Антропогенні хвойні ліси;
- у лісництвах колишнього ДП «Зарічненське ЛГ» (№ 21/01-20216248129/1) – Д1.4.1 Слабоацидофільні флористично багаті дубові і сосново-дубові ліси, Д1.5.2 Ацидофільні мезофільні березові ліси, Д1.6.4 Рівнинні незаболочені ліси вільхи чорної і ясена, Д1.8 Антропогенні широколистяні ліси, Д2.2.2 Ацидофільні свіжі та вологі ліси сосни звичайної, Д2.2.3 Сирі ліси сосни звичайної та Д2.6 Антропогенні хвойні ліси.

3. За рядом визначальних критеріїв (поширеність, репрезентативність, статус і перспективність збереження тощо), більшість рідкісних біотопів на ділянках планової діяльност, обстежених у 2025 році, не потребує спеціальних заходів з охорони, а наступним кроком, для усіх рідкісних та типових біотопів є проведення заходів з відновлення у корінному типі. Крім, того усі рідкісні лісові біотопи і угрупування рослин на території надлісництва, охороняються у ряді природно-заповідних об'єктів, де планова діяльність не проводиться.

4. На ділянках планової діяльності, обстежених у 2025 році, на території надлісництва у лісництвах колишніх ДП «Висоцьке ЛГ» (№ 21/01-20216168064/1) та ДП «Зарічненське ЛГ» (№ 21/01-20216248129/1) не зафіксовано видів рослин та тварин, які охороняються згідно Червоної книги України.

5. На території надлісництва у лісництвах колишнього ДП «Висоцьке ЛГ» (№ 21/01-20216168064/1) встановлено наявність червонокнижних рослин і тварин видів у природно-заповідному фонді (рись євразійська, норка європейська, тетерук євразійський, сорокопуд сірий та журавлина дрібноплода). В окремих виділах є місце гніздування лелеки чорного та тетерука євразійського. Для збереження цих видів виділені охоронні зони навколо місць гніздування згідно чинного законодавства.

6. На території надлісництва в окремих виділах лісництв колишнього ДП «Зарічненське ЛГ» (№ 21/01-20216248129/1) встановлено наявність червонокнижного птаха – лелеки чорного. Для збереження цього виду виділені охоронні зони навколо місць гніздування згідно чинного законодавства.

7. Об'єкти Смарагдової мережі Horyn river valley in Rivne region (UA0000413) не охоплюють та безпосередньо не межує з територію надлісництва. Об'єкт Смарагдової мережі Nyzhnii Sluch (UA0000244) частково охоплює Жаденське лісництво квартал № 49, виділи № 1-36 та Більське лісництво квартал № 1. Вплив на види та оселища цих об'єктів Смарагдової мережі відсутній або нейтральний.

8. В об'єкті Смарагдової мережі Dubrovytskyi (UA0000186) у 2025 р. проведено обстеження на 21 ділянці планованої діяльності у Висоцькому, Людинському та Золотинському лісництвах колишнього ДП «Висоцьке ЛГ» (№ 21/01-20216168064/1). Планова діяльність проводиться у соснових насадженнях. Спостереженнями встановлено,

що серед біотопів є як типові (Д2.2.2 Ацидофільні свіжі та вологі ліси сосни звичайної), так і рідкісні (Д2.2.3 Сирі ліси сосни звичайної). Насадження цих рідкісних біотопів на ділянках планової діяльності, за репрезентативністю є посередніми та найнижчими, а за статусом та перспективою збереженості – у хорошому або поганому стані з хорошими або задовільними перспективами.

9. В об'єкті Смарагдової мережі Dubrovytsko-Sarnynskyi (UA0000103) у 2025 р. проведено обстеження на 23 ділянках планованої діяльності у Жаденському, Миляцькому та Більському лісництвах колишнього ДП «Висоцьке ЛГ» (№ 21/01-20216168064/1). Планова діяльність проводиться у соснових та мішаних насадженнях. Серед цих насаджень виділяються типові (Д1.8 Антропогенні широколистяні ліси, Д2.2.2 Ацидофільні свіжі та вологі ліси сосни звичайної і Д2.6 Антропогенні хвойні ліси) та рідкісні біотопи (Д2.2.3 Сирі ліси сосни звичайної). Насадження цих рідкісних біотопів на ділянках планової діяльності, за репрезентативністю є посередніми, а за статусом та перспективою збереженості – у хорошому стані з хорошими перспективами.

10. Об'єкт Смарагдової мережі Prypiat-Stokhid National Nature Park (UA0000044) не охоплює територію надлісництва, а лише межує з нею. Об'єкт Смарагдової мережі Richky-Mutvytsia (UA0000412) знаходиться на стадії проектування та узгодження меж. Вплив на види та оселища цих об'єктів Смарагдової мережі відсутній або нейтральний.

11. В об'єкті Смарагдової мережі Dubrovytskyi (UA0000186) у 2025 р. проведено обстеження на 7 ділянках планованої діяльності у Вичівському лісництві колишнього ДП «Зарічненське ЛГ» (№ 21/01-20216248129/1). Планова діяльність проводиться у соснових насадження з домішкою берези повислої, осики та дуба звичайного. Ці насадження, за НКБУ, відносяться до типових (поширених) біотопів – Д2.2.2 Ацидофільні свіжі та вологі ліси сосни звичайної та Д2.2.3 Сирі ліси сосни звичайної.

12. В об'єкті Смарагдової мережі Stokhid – Nobel (UA0000168) у 2025 р. проведено обстеження на 1 ділянці планованої діяльності у Сварицевицькому лісництві колишнього ДП «Зарічненське ЛГ» (№ 21/01-20216248129/1). Планова діяльність проводиться у типовому біотопі соснового насадження. Це насадження відносяться до наступного біотопу – Д2.2.2 Ацидофільні свіжі та вологі ліси сосни звичайної.

13. У загальному слід підкреслити, що вплив планової діяльності на види та оселища в об'єктів Смарагдової мережі є мінімальним або відсутнім та нейтральним. Незалежно від приналежності лісових біотопів (типовий чи рідкісний), відновлення ділянок після проведення планової діяльності потрібно у корінному типі.

14. В об'єктах Смарагдової мережі, на ділянках планової діяльності обстежених у 2025 році, відсутні рідкісні види рослин та тварин, які підлягають охороні згідно Червоної книги України, Резолюції Бернської конвенції та Європейського червоного списку (лісництва колишніх ДП «Висоцьке ЛГ» (№ 21/01-20216168064/1) та ДП «Зарічненське ЛГ» (№ 21/01-20216248129/1).

15. На ділянках планової діяльності 2022-2025 рр. проведено відновлення лісу природним чи штучним способом. Деревні породи відповідають типам лісорослинних умов і майбутні насадження формуються за корінним типом лісу. В основному у майбутньому будуть сформовані хвойні ліси бореального типу, основними породами у яких є сосна звичайна, береза повисла, дуб звичайний та вільха чорна.

16. Встановлено, що трелювання і складування заготовленої лісопродукції та утилізація порубкових решток за межами ділянок планової діяльності не проводилися. Вивезення деревини та роботи з приведення лісосічних ділянок до стану, придатного до лісовідновлення, виконувалися оперативно. На усіх ділянках планової діяльності 2022-2025 років наявні порубочні рештки в об'ємі 5 $м^3 \cdot га^{-1}$ різних стадій розкладання. На ділянках залишаються дерева-насінники, переважно це сосна звичайна та не часто дуб звичайний та вільха чорна.

17. Фактів помітних порушень структурно-функціональних складових у виділах, прилеглих до ділянок планової діяльності, не спостерігається. Планова діяльність 2022-

2025 років не призвела до негативного впливу на збереженість рослинного покриву. Окремі види рослин з різним охороним статусом відзначаються високим ступенем швидкого самовідновлення та зростання популяцій.

18. У надлісництві під час ідентифікації не виявлено належності лісових територій до пралісів, квазіпралісів і природних лісів на ділянках планової діяльності, обстежених у 2025 р.

19. У 2025 році лісовідновлення проведено лісництвами колишнього ДП «Висоцьке ЛГ» (№ 21/01-20216168064/1) на площі 120,2 га та лісництвами колишнього ДП «Зарічненське ЛГ» (№ 21/01-20216248129/1) на площі 181,6 га.

20. У 2025 р. на території надлісництва заготовлено 101946,652 куб. м деревини та лісопродукції, у тому числі лісництвами колишнього ДП «Висоцьке ЛГ» (№ 21/01-20216168064/1) – 47496,552 куб. м та лісництвами колишнього ДП «Зарічненське ЛГ» (№ 21/01-20216248129/1) – 54450,100 куб.м.

ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Конвенція про охорону дикої флори і фауни та природних середовищ існування в Європі (Берн, 1979 рік). – Київ: Міністерство охорони навколишнього природного середовища та ядерної безпеки України, 1998. – 76 с.

2. Національний каталог біотопів України / за ред. А. А. Куземко, Я. П. Дідуха, В. А. Онищенка, Я. Шеффера. – Київ: ФОП Клименко Ю. Я., 2018. – 442 с.

3. Червона книга України. Рослинний світ / під заг. ред. Я. П. Дідуха. – Київ: Глобалконсалтинг, 2009. – 911 с.

4. Червона книга України. Тваринний світ / за ред. І. А. Акімова. – Київ: Глобалконсалтинг, 2009. – 600 с.

5. Зелена книга України. Рідкісні і такі, що перебувають під загрозою зникнення, та типові природні рослинні угрупування, які підлягають охороні/ під заг. ред. Я. П. Дідуха. – Київ: Альтерпрес, 2009. – 448 с.

6. Резолюція 8 (2012) до Бернської конвенції («Species and habitats check lists for there porting under Resolution No 8. (2012)») – Режим доступу: https:www.coe.int.

7. Технічні документи щодо Смарагдової мережі («Reference Portal for the Reporting under Resolution No. 8 (2012)»). – Режим доступу: https://www.coe.int/en/web/bern-convention/emerald-network.

8. Куземко А., Садогурська С., Василюк О. Тлумачний посібник оселищ Резолюції № 4 Бернської Конвенції, що знаходяться під загрозою і потребують спеціальних заходів охорони. – Київ, 2017. – 124 с.

9. Природно-заповідний фонд України: території та об'єкти загальнодержавного значення. – Київ: ТОВ «Центр екологічної освіти та інформації», 2009. – 332 с.

10. Атлас рослин-індикаторів і типів лісорослинних умов Українського Полісся / під ред. В. П. Краснова. – Новоград-Волинський: НОВОград, 2009. – 488 с.

11. Сукачев В. Н. Избранные трубы в 3 томах / под ред.Е. М. Лавренко. – Л.: Наука. – Т3. Проблемы фитоценологии, 1975. – 543 с.

12. Explanatory Notes and Guide lines for the period 2013-2018. Part 1: The Report Format Field-By-Field Guidance / T-Pvs/Pa (2017) Convention On The Conservation Of European Wildlife And Natural Habitats. Group of Expertson Protected Areas and Ecological Networks. 8th meeting 27-28 September 2017. – 109 p.

13. Interpretation Manual of the habitats listed in Resolution No. 4 (1996) / Group of Expertson Protected Areas and Ecological Networks. 2015.

14. Наказ Міндовкілля «Про затвердження переліків видів рослин та грибів, що заносяться до Червоної книги України (рослинний світ), та видів рослин та грибів, що виключені з Червоної книги України (рослинний світ)» № 111 від 15.02.2021 р.

15. Наказ Міндовкілля «Про затвердження переліків видів тварин, що заносяться до Червоної книги України (тваринний світ), та видів тварин, що виключені з Червоної книги України (тваринний світ)» № 29 від 19.01.2021 р.

Додатки додаються у звіті для службового користування